

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrierile neromâne nu se
primesc.
Menzionările nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele:
BIBLIOTECI DE ANUNTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
H. Angerer & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Imiu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
iață. — REOLAMR pe pagina
5-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 47.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare...

Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe sr.
Pentru România și străinătate
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
străinătate și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 26
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
piar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt să se plătească înainte.

Nr. 258. — Anul LXXI.

Brașov, Vineri 21 Noemvrie (4 Decemvrie)

1908.

Din cauza sfintei sărbători de Vineri, zia-
rul nu va apare până Sâmbătă sara.

Andrassy și naționalitățile.

(S.) In răspunsul său dat în 28 l. e.
la vorbirea deputatului Maniu, ministrul
Andrassy a făcut unele enunțaiuni,
cari caracterizează toată politica lui
și dovedesc, cât de scurt văzători
sunt oamenii de stat unguri cu aceia
dimpună, cari se știu însufleți pen-
tru asemenea enunțaiuni și le aplau-
dează.

Ministrul Andrassy zice, că el
vrea să fie în toate drept față de
naționalități; dar' nu poate permite,
ca naționalitățile să se organizeze în
politica pe bază națională.

Multe n'au permis în lume, soco-
tind numai dela începerea creștinis-
mului până azi, cei-ce au avut pute-
rea în mână, și totuși s'au făcut, pen-
trucă trebuiau să se facă. Așa de
exemplu: egala îndreptățire a reli-
giunilor, eliberarea omului din jugul
iobăgiei, parlamentarismul ș. a., cari
toate nu le-ar fi permis d-l Andrassy
și semenii săi și totuși s'au făcut,
pentru că au trebuit să se facă. Lumea,
societatea omenească, statele înain-
tează doară, și înaintând au alte și
alte trebuințe, și pentru îndestulirea
acestor trebuințe au lipsă de alte și alte
idei mai nouă, cari trebuie să se cearnă,
să dospescă și apoi să se destileze,
ca să ajungă a fi conducătoare în
marea dezvoltare și propășire a ome-
nimei. Chiar, ca să nu vorbim de alta
decât de schimbarea majorităților în
parlamente, cugetă oare d-l ministru,
că așa este bine, să se schimbe mai-
oritățile și stăpânirea în parlament,
cum s'a schimbat când a ajuns la pu-
tere coaliția, adevăc cu pumnii și sdro-
bind mobilele din casa țarei, sau să
ajungă cutare partid să și câștige
majoritatea pe cale pacinică, desfășu-
rând liber diferitele sale idei, principii
și convingeri? Dară cum se va putea
desvolta vreodată ideea cea mai bună
și mai corăspunzătoare trebuințelor
și cum va putea ea câștiga vre-odată
majoritatea cetățenilor, dacă domni
miniștri vor avea dreptul de a per-
mite sau a nu permite, ca una sau
altă idee să se discute și aderenții ei
să se organizeze? Un astfel de par-
lamentarism cu drepturi discreționare
ale miniștrilor și ale dietei este ca o
republică c'un principe despot în frunte.

Zise mai încolo ministru Andrassy,
că nu poate permite organizarea pe
baze naționale, pentru că prin aceasta
organizare am ajunge la amarele ur-
mări, cari le vedem în Austria, unde
naționalitățile stau toate față 'n față
și se luptă una cu alta, nefiind nici
una îndestulată cu drepturile, ce le
are; Maghiarii n'ar abdice de dreptul
lor și așa luptele naționale în țară
ar fi fără sfârșit.

Adevărat că în Austria curge o
luptă înfocată și crâncenă între na-
ționalități. Dară, când a câștigat ome-
nimea sau cetățenii unui stat vr'un
drept sau chiar numai liniște și pace
fără de lupte sau perderi în avere și
sânge? Să cugetăm numai la lățirea

creștinismului, la războiului de 30 de
ani pentru libertatea conștiinței și la
luptele iobagilor pentru eliberarea lor
din jugul rușinos! Când au avut,
vre-odată cei mai puternici simțul
uman de dreptate sau dragoste cre-
știnească, ca să dea de bună voie
din mână, ce nu este al lor, sau să
se țină de porunca Mântuitorului: „ce
ție nu-ți place, altuia nu face“?

Lupta naționalităților Austriei se
va curma, trebuie să se curme, pe
baza dreptului: *Suum cuique* (fiecă-
ruia ce i-se cuvine!) și ele vor ajunge
la liniște, pace și înțelegere. La noi
acum se începe lupta și va ținea și
la noi până la învingerea dreptății.
In Austria va fi deja de mult liniște
și pace pe atunci. Noi suntem rămași
îndărăt și umblăm tot cu multe de-
cenii în urma Austriei și a altor țări
mai luminate. Să cugetăm numai la
eliberarea iobagilor, care la noi s'a
făcut pentru că a trebuit să se facă,
cu mult mai târziu decât în alte state
mai înaintate.

Mai zice d-l ministru, că Maghia-
rul în veci nu va abdice de dreptul
său. De care drept? Avut-a Maghiarul
cândva drept de a asupra pe cutare
naționalitate din țară? de a-i împărți
drepturile după plac din mână? Asu-
prita cândva poporul maghiar pe
cineva? Acel drept nu l'au, dar pre-
tind a-l avea și și l'aroga și-l folo-
sesc și azi numai oamenii de pânura
lui Andrassy. Poporul maghiar a fost
în trecut tocmăi așa asupra ca și
celelalte popoare din țară și, dacă se
socotește bine, este și azi aproape
așa de nedreptățit ca celelalte. Mult
în cele naționale este mai liber decât
ele. Poporul maghiar este departe de
a pretinde dela naționalități aceea, ce
pretinde groful Andrassy cu semenii
săi șovinisti. Și intru cât Maghiarul
din popor se lasă a fi folosit contra
nizuințelor drepte ale naționalităților
de a fi libere și egal îndreptățite,
atunci este sedus de aceia, cari au
născocit șovinismul și-l lătesc între
poporul lor, ca să impedeze înțelege-
rea lui cu popoarele conlocuitoare și
astfel ei să și lungească stăpânirea.
Ei știu, ce înseamnă: „*divide et im-
pera*“, dar poporul maghiar nu.

Poporul maghiar poate dară ab-
dice dela un drept, pe care nu l'a
avut și nu l'a exercitat niciodată. Și
avem speranță, că i-se vor deschide
ochii azi-mâne și poporului maghiar
și va vedea, unde-l duc preinșii lui
bărbați de stat la Andrassy și ce
viitor îi pregătesc.

Popoarele nemaghiare însă nu
pot abdice de deplina egala lor îndrep-
tățire. Aceasta nu le-o permite con-
știința demnității lor și spiritul tim-
pului.

De va avea țara aceasta, mult
cercată din cauza stăpânilor din
trecut și de azi, norocul, ca poporul
maghiar să și cunoască odată bine
conducătorii și adevăratele sale intere-
se, atunci el se va scutura de acești
conducători, va da mână cu cetățenii
tuturor popoarelor conlocuitoare și va
fi stăpân cu ei dimpreună pe soarta
sa și-a țarei.

Atunci va înceta și lupta dintre
naționalități și fiecare popor se va
putea organiza politicește pe baza
națională, se va organiza și fără per-
misia d-lui ministru de interne.

Asta este a noastră dorință și
speranță în viitor.

Pentru fondul jubilar al Gazetei

au mai contribuit:

D-l Ștefan Doboreanu comerciant în
Galați (România) suma de 10 (zece)
coroane.

D-l George Bârsan din Zernești
2 (două) coroane.

Zile neliniștite.

Foaia lui Carol Eötvös „*Egyetértés*“ scrie
sub titlul de mai sus între altele:

Mâne se va adresa în dietă guvernului
o interpelație în cestiunea războiului.
Avem încrederea că ministrul-președinte
va expune situația sincer și franc cu atât
mai vărtos cu cât, în mânia desmințirilor
din săptămânile trecute tot din mai multe
părți sosește știrea, că se ridică contin-
gentul regimentelor de armată și se trim-
it unul după altul în provinciile ocupate
și la granița Serbiei și așa se vede că
această mișcare a trupelor va deveni din
cel în cel mai mare.

Acestea sunt niște semne foarte se-
rioase, căci ori cum ar fi, e fapt că cetă-
tenii tremură înaintea urmărilor unui răz-
boiu și în pregătirile acestea, ce se fac
poate numai spre a împiedeca războiul,
văd deja o astfel de calamitate și jertfă
pe care nu bucurosi o fac pentru Bosnia
și Herțegovina.

Ar fi o greșală — zice — dacă s'ar
crede că această anexiune a eșit din voința
elementară a națiunilor și ale popoarelor
monarhiei. Dacă totuși n'au protestat,
cauza este, că au fost de credința că mi-
nistrul de externe nu va ncurca pe bă-
trânul Monarch într'o criză aventurieră.
Numai acum s'au implinit 30 de ani de
când cu ocupațiunea. Ni-s'au deșteptat
amintiri triste ce ni-le-au cauzat. Cu toate
că atunci am stat față numai cu o popo-
rație răsvrătită și neorganizată, nu numai
odată a trebuit să ne retragem cu capetele
sparte. Am sunat contra noastră Sârbia,
Munteneșul, Turcia, Rusia, Anglia, ba și
soața aliată Italia este contra noastră.
Cu un cuvânt trebuie să luptăm contra
unei astfel de alianțe, care va încorda și
cea din urmă forță militară și materială
de care putem dispune; și totdeauna va
fi îndoișoasă dacă pentru un asemenea preț
nu vom exercita în Bosnia și Herțegovina
după război mai puține drepturi decât am
avut înainte asupra lor și fără de ane-
xiune. Și nu e cu neputință ca să se în-
tâmpne și cu cei-ce s'a întâmplat cu
Rusia la conferința din Berlin, care a fă-
cut iluzorică ori-ce învingere rusească în
Balcani și ca după ce am învinge, puterile
să silească monarhia de a lua parte la o
conferință unde nu noi, ci puterile vor
hotărâ asupra tuturor pozițiilor în
Balcani.

De geaba a căpătat Aehrenthal cru-
cea cea mare și de geaba i s'ar da chiar
și rangul de grof sau de principe; ar fi
scump plătite aceste distincțiuni cu lacră-
mile cele multe ce le-ar cășuna un război,
fie și victorios. Și ori va fi războiu, ori
nu, Aehrenthal a dovedit că nu e seriozi-
tate în el, nici capacitate ca să vegheze
asupra pozițiilor internaționale a monar-
hiei noastre. Mamele nu de aceea au nă-
scocit copiii lor și mâinile muncitorilor nu de
aceia au adunat filerii lor pentru că să fie
jertfii neprecugetării și ușurinței lui Aeh-
renthal.

Din dieta ungară.

In ședința de Vineri a dietei ungare
s'a încheiat dezbaterile generale a bud-
getului statului pentru anul 1908 și s'a tre-
cut la dezbaterile singuraticelor bugete.
Dintre deputații naționaliști au mai luat
cuvântul afară de d-nii Dr. Vaida, C. Bre-
diceanu și V. Lucaciu, încă deputații Dr.
Vlad și Dr. I. Maniu.

Dep. Vlad a vorbit pe larg despre
proiectul reformei electorale al ministrului
Andrassy, iar dep. Dr. I. Maniu a des-
vălit neajunsurile, cari le îndură naționa-
litățile din partea organelor administra-
tive. Neavând încredere în guvern ambii
oratori declară că nu votează bugetul.

Până în ședința de ieri s'au votat bud-
getele ministrului de interne, a minist-
rului de comerț și a ministrului de agri-
cultură.

Din discursul dep. Dr. V. Lucaciu.

In ședința din 25 Nov. a rostit, pre-
cum am anunțat în nrul trecut de Dumi-
necă, părintele Dr. V. Lucaciu un lung
discurs, în care a atins toate plângerile de
căpetenie, ce le are poporul nostru față
de politica celor din fruntea țării, insis-
tând pe larg îndeosebi asupra art. de lege
XLIV în cestiunea egalei îndreptățiri și
dovedind, în mijlocul protestelor șovinis-
tilor, că articolul acesta vorbește despre
egala îndreptățire a naționalităților și nu
despre egala îndreptățire a singuraticilor
individui, a singuraticelor persoane. Prin
urmare — zice dep. Lucaciu — noi Ro-
mânii stăm pe baza legii, când cerem
egala îndreptățire a tuturor naționalită-
ților. Aceiași lege a naționalităților vor-
bește pe față și despre instituții naționale,
prin urmare națiunea română, ca și na-
țiunea maghiară are instituții naționale,
biserica națională românească; apoi con-
tinuă:

Dr. Lucaciu: In acest grozav haos
politic totuși cred, că este lipsă de puțină
clarificare, și aceste dorite raze de lumină
nici nu lipsesc.

O voce: (în dreapta): La voi, da!

Dr. Lucaciu: In cuvinte maghiare
elocvente sunt depuse aceste într'o hotă-
râre a înaltei Curii regeste. Aceasta zice
(cetește): „...să prin cuvintele amintite în
sentință au agitat naționalitatea română
din Ungaria în contra naționalității ma-
ghiare. (Zgomot.)

Aceasta e hotărârea tribunalului și e
aprobată de Curia regescă. Vedeți deci
că se poate vorbi în Ungaria despre națio-
nalitatea maghiară ca și despre cea ro-
mânească, deci putem vorbi și despre na-
țiune maghiară, rațiune română, națiune
sârbă. (Mare zgomot.)

Markos Gyula: In România există
națiune maghiară! Mergeți și voi acolo!

Dr. Lucaciu: Eu vorbesc bazat pe
documente întărite prin auctoritatea stal-
tului, nu arunc în vânt fraze goale șo-
viniste.

Spune apoi, că și în jurământul ce
patriarhul Lucian Bogdanovici l'a depus
de curând înaintea Majestății Sale, se pot
cei următoarele: „...să servesc înregii
națiuni supuse jurisdicțiunii mele...“ (Zgo-
mot. Strigăte: Ai tradus rău!)

Și dacă în acest timp, când pe te-
renul economic și cultural se ivesc atâtea
probleme grandioase, oratorul discută des-
pre aceste noțiuni, o face numai pentru a
arăta unele greșeli ce se fac și pentru a
le zice Maghiarilor: veniți să delăturăm
în sfârșit aceste întrebări; viitorul e cu
mult mai serios și ne stau înainte pro-
bleme cu mult mai serioase, decât să dis-
cutăm asupra noțiunilor și expresiunilor
»națiune«, »naționalitate« și alte asemenea,
pe cari D-Voastră vă tot place să călăriți.
(Mișcare în stânga.)

Oratorul citează apoi următorul pasaj din opul »Fragmente de idei« (Eszmétdékek) al contelui Stefan Széchenyi: »Baza și piatra fundamentală a vieții mele publice și a oricărei activități politice ce o dezvolt, niciodată n'a fost și nu va fi alta decât promovarea și nobilitarea după putință a acelei naționalități, în care mi-a fost dat să mă nasc«. (Zgomot.)

Baross Ianos: Asta-i o expresie a limbii de pe atunci.

Dr. Lucaci: Dacă deci și Széchenyi a vorbit despre naționalitate, și noi vorbim despre naționalitate. (Mișcare. Contraziceri în stânga). Numai de aceea am adus vorba despre asta, pentru a vă spune, că e îndreptățită acuza noastră că nu ne lăsați să trăim, să ne mișcăm, să ne dezvoltăm pe baza și în sfera acestor noțiuni politice. Și doar, precum și Széchenyi a zis, că pentru progresul și dezvoltarea naționalității sale face totul, tocmai așa zicem și noi privitor la naționalitatea noastră, și precum pe Széchenyi l'a onorat activitatea dezvoltată în interesul naționalității sale, așa și noi o ținem de onoare, că pentru naționalitatea noastră putem lupta cu toate mijloacele legale și în toate direcțiile.

Condiția fundamentală a conlucrării pacifice este deci respectarea principiilor fundamentale depuse în legea de naționalități, și dezvoltarea acelor principii, pentru ca pe baza lor să se poată realiza îndestularea și pacea generală.

Știm ce s'a întâmplat în justiție, în administrația interioară și mai de curând pe terenul instrucției publice, unde s'a nstăpănit șovinismul. Pe terenul acesta din urmă a apucat la putere în urma direcției șovinite un astfel de spirit, și s'au adus astfel de legi, cărora legea de naționalități le este diametral opusă atât din punct de vedere al instrucției, cât și a culturii publice, și aplicarea legilor ne-o va adevăra în curând, că acele va trebui să le schimbăm, dacă voim ca în Ungaria într'adevăr să fie vorba de o instrucție populară și de o cultură a poporului.

Față de un astfel de exclusivism în explicarea legilor și față de transformarea noțiunii de națiune politică în cea de națiune de rasă, și față de toate dispozițiile legislative ce se iau pe baza și în direcția asta, noi stăm aici cu conștiința noastră națională, ca reprezentanți ai limbii noastre naționale, ai culturii noastre naționale, și vă declarăm, că noi ținem cu putere neînfrântă la individualitatea naționalității noastre (Mișcare și zgomot în stânga) și vom urga crearea unor legi, cari să asigure individualitatea și cultura noastră națională. Asta se cuprinde în programul nostru politic și asta-i ținta noastră. (Aprobări pe băncile naționaliste. Mișcare și zgomot în stânga).

Președintele: Cer liniște!

Dr. Lucaci: Vorbește despre direcția »moderată« pe care a pornit-o între Români guvernul și pentru care mișcare guvernul aduce jertfe bănești cu grămada.

O voce din stânga: De unde o știi asta?

Dr. Lucaci: De acolo că guvernul îi susține și 3 jurnale politice. Una dintre ele n'are nici un abonat și totuși apare zilnic. Firește dându-și mâna zi de zi cu direcția șovinistă, pe noi ne defaimă, vrea să ne compromită, ear nizuințele noastre le prezintă într'o coloare nepatriotică; vrea să ne deosească înaintea poporului nostru.

Rezultatul natural este, că încep a vedea curat și aceia, cari pân' acum n'au

văzut curat, căci își pun dela sine întrebarea, că oare ce interes patriotic poate fi, să capăt eu în toată ziua foaia asta? Așa numiții deputați români naționaliști nu reprezintă poporul român de aici; dar oare îl reprezintă domniiăștia? Acest mers de idei este, care trezește în ei conștiința națională spre cea mai mare mulțămire a noastră. Deci în cercurile românești se trezește conștiința națională prin foile fondate și susținute de guvern.

Dar oare în cercurile maghiare ce ecou a trezit acest curent nobil?

Jubileul Monarhului.

Brașov, la 3 Decembrie n. 1908.

Aniversarea 60-a a suirei pe tronul împărătesc a Majestății Sale Împăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I-ul s'a serbat eri și de către garnizoana din localitate în mod demn și impunător.

Serbarea a introdus-o în preseara zilei memorabile muzica militară a regimentului de infanterie Nr. 50, care la orele 7^{1/2} eșind din cazarma neagră, cu lampioane a traversat străzile orașului, executând mai multe marșuri. De asemenea și eri în ziua jubilară a traversat muzica militară mai multe strade, vestind cu voce metalică de parte răsunătoare însemnătea zilei.

La orele 9 a. m. întreaga garnizoană respective toate trupele atât dela armata comună, cât și dela honvezime, întreg corpul ofiteresc în frunte cu d-l general de brigadă M. Sandru, se aflau deja în mare ținută în curtea cazarmei nouă din Brașovul-vechiu, spre a azista la sf. liturgie campestră celebrată de către preotul militar greco-catolic Dr. Teodor David.

Înainte de serviciul divin, părintele Dr. David a rostit înaintea trupelor în limba germană, maghiară și română o cuvântare acomodată despre însemnătea zilei, accentuând cu deosebire înțelepciunea și stăruința neobosită a Monarhului întru promovarea binelui și a fericirii popoarelor credincioase supuse sceptrului său, precum și neclintita credință și devotamentul gata de jertfă a armatei, care în totdeauna a sprijinit pe supremul ei beliduce în nobilele sale nizuințe. Continuând a zis oratorul, că Majestatea Sa în semn de recunoștință preafinală și spre aducerea aminte de ziua jubilară, în care se împlinesc 60 de ani de domnie glorioasă, a dat o nouă dovadă de iubire părintească și de grație față de credincioasa sa armată, conferind membrilor ei, din acest incident de bucurie generală »crucea jubilară militară«.

La finea vorbirii, oratorul îndeamnă pe cei prezenți a înălța la tronul cereș rugăciunea fierbinte, ca pe Majestatea Sa, supremul beliduce al armatei, bunul D-zeu să-l țină întru mulți ani!

După aceasta vorbire a urmat sf. liturgie, sub decursul căreia s'au dat obicinuitele salve de către trupele prezente, ezeutând muzica militară, după fie-care salvă imnul împărătesc.

Terminându-se ceremonia bisericască, a urmat decorarea ofiterilor, a persoanelor militare din activitate și a pensioniștilor domiciliați în Brașov, mai de parte a subofiterilor și a soldaților de rând din anul al II-lea și al III-lea cu »crucea jubilară«.

După acest act solemn a urmat defilarea trupelor înaintea comandantului stațiunii militare, a d-lui general Sandru și

cu aceasta s'a finit adevărata sărbătoare militară.

La amiază au fost banchete festive în menajele ofiterilor, iar seara convenire colegială pentru toți ofiterii oficianții militari din garnizoană în salele redutei orășenești, prin ce s'au încheiat serbările din ziua jubilară, care încă mult timp va rămânea în plăcută aducere aminte tuturor, cari au luat parte la frumoasele și înălțătoarele festivități militare.

Rap.

Cronici bucureștene.

București, 19 Noembrie 1908.

Dela 15 Noembrie politica și-a ales câmpul său de luptă cel mai preferat la Senat, în palatul universității. Până la terminarea noului local al camerei din Dealul Mitropoliei, aici își vor ține ședințele Corpurile Legiuitoare: primele trei zile ale săptămânii Senatul, iar celelalte trei Adunarea deputaților.

Pe lângă întinderea regimentului constituțional în Dobrogea mesagiul tronului a mai anunțat un proiect de lege pentru a-rendarea moșilor statului și instituțiilor private obștilor și tovarășilor sătești. Și ar fi de dorit ca acest gând, în adevăr bun și folositor pentru ridicarea economică a țării, să nu fie cel mai bun dintre gândurile și intențiunile, cari în iarna aceasta se vor traduce în legi. Și aceasta în deosebi fiind-că gândul mult mai bun și mai frumos decât cel pe care l'am auzit în mesaj, gândul care ținea la înfăptuirea unei legi împotriva trusturilor a-rendărești, nu s'a putut îndeplini anul trecut.

Dar mesagiul de Sâmbătă ne mai aduce o veste bună: colegiul unic la județ — și acum guvernul pare că voiește să meargă și mai departe: colegiul unic la comună. Și de bună seamă mulți din tinerii cari formează avangarda partidului de la putere se gândesc, poate chiar pentru iarna asta la colegiul unic pentru parlament. Și pentru ce nu s'ar gândi măcar, când atâția cetățeni, în afară de partide și chiar unii din tinerii partidului liberal se gândesc mult la o reformă electorală mai radicală: votul obștesc, veche promisiune pe care partidul dela guvern a scris-o și în programul său...

De altfel toți Românii buni și patrioții adevărați au văzut că o politică sănătoasă nu se poate face decât atunci când cea mai mare parte a poporului ia parte — și spre acest sfârșit se îndreptează tot mai multe și mai serioase stăruințe.

Tot mai mult simt partidele trebuința de a se apropia de cetățeni (de acei cari își pot exercita drepturile cetățenești) — și pe când până mai de curând, prin mijloace și mai bune și mai rele, se căuta a se smulge votul cetățeanului, acum, tot mai mult, partidele simt trebuința de a forma convingeri, de a folosi, în cele din urmă, cu mai multă sau mai puțină bună credință, ideile cari sunt astăzi în curs, în politică. Se țin conferențe de popularizare a diferitelor doctrine politice sau pentru propagarea ideilor unui partid. Și înțelegerea tot mai adâncă a nevoilor de tot soiul a poporului le va silii pe partidele din țară să facă o politică cât se poate mai aproape de pământ, cum au făcut-o în toamna aceasta în capitală ca și în provincie manifestând cu hotărâre pentru o

politică economică și externă în general, mai demnă și protestând împotriva asupririi Românilor din Ungaria. Și aceasta au făcut-o în unire partidele aproape pe de rând.

* * *

Pentru a introduce alte rosturi în gospodăria țărâncei s'au înființat de mai multă vreme, din inițiativă privată și cu sprijin de sus, iar de cele mai multe-ori cu inițiativă de sus, dela ministeriul de instrucțiune publică, școli practice de economie casnică în diferite părți ale Țării. Ele funcționează de câțiva ani, dela înființarea lor, după buna chibzuință a conducătorilor.

Ministeriul instrucțiunii vine acum la timp și încearcă să reglementeze acest învățământ, spre a se putea lăți cât mai mult și spre a da rezultate cât mai multumitoare.

În acest scop s'a hotărât convocarea, la ministeriul, a tuturor conducătoarelor școlilor de acest soi, cari funcționează astăzi.

Ministeriul are intenția de a avea un cât mai mare număr din aceste școli, până la 16 de județ, și să creeze un mijloc serios de control. În aceste școli, cari vor fi internate și în cari se vor primi fete de sat în vârstă de 13—18 ani, se vor da cunoștințe despre rufărie, oarecari noțiuni de croitorie, facerea pâinei, bucătărie, creșterea copiilor, igienă — în sfârșit toate cunoștințele trebuitoare unei gospodine de sat. Unei soții, unei mame. Tot în aceste școli se vor da noțiuni și pentru cultura legumelor și zarzavaturilor — și aceasta e o ocupațiune deși nu tocmai casnică, dar în legătură cu gospodăria casei, — și la sat femeia e menită pentru această îndeletnicire.

M.

STIRILE ZILEI.

— 20 Noembrie v.

Conferențe publice. Dumineca trecută d-l profesor Nicolae Bogdan președintele desp. Brașov al »Asociațiunii« a ținut o foarte interesantă și instructivă conferență despre importanța poetului Eminescu ca scriitor național citând și comentând cele scrieri ale genialului nostru poet, din care transpiră marea sa iubire de neam, lege și patrie. Publicul numeros, care a asistat la conferență, a aplaudat călduros expunerile interesante ale conferențiarului.

Dumineca viitoare la orele 6 p. m. d-l profesor A. Ciortea va ținea o conferență din domeniul fizicii aplicate.

Curs pentru analfabeți în Brașov. Primim spre publicare următorul comunicat: Toți învățătorii dela școala primară centrală de fete din Brașov anume: Ioan Darin, Romul Frates, Candid Mustea, Grigorie Popescu, Zosim Bulnar, Nicolae Furnică și George Govna, precum și învățătorii dela școala primară de băieți din loc, anume: Șt. Popovici și D. Marcea și G. Preșmereanu își iau voie a aduce la cunoștința publică, că sunt hotărât decizi a deschide un curs pentru analfabeții români de pe teritoriul comunei Brașov. Acest curs se va deschide Duminecă în 30 Noembrie a. c. v. adevă în ziua Sfântului Andrei. Cursul se va ținea în localul clasei a III-a dela școala primară de băieți din edificiul gimnaziului român din loc, dela orele 10^{1/2}—12 a. m. Inscriserile la acest curs se fac în e-

veau sămănături să se usuce. n'aveau vite să moară de foame. Dar avea Slavina două brațe tari și-acum va căpăta de lucru și pe la oameni.

Că n timpul cât ținuse seceta, babei Măia i-se uscă și gâtul și pieptul, iar din adâncul măruntaelor i-se stărnea ceva ce-i aducea amețeală la cap. Slavina n'avea unde să muncească, n'o chiema nimeni, și de cerșit nu putea să cerșească. Și dacă nu muncea fata, cine amarul să se îngrijească de-o femeie bolnavă, bătrână?

Când îi întindea mălaiul, Măia de trei ori pe zi clătina încet din cap că nu-i trebuie, și numai a patra oară îmbrucea ceva. Și ochii ei înconjuțați de-o peliță sbărcită vineție, priveau nemișcați, dulcegi, plini parcă de o apă alburie.

Zicea de multe-ori: »Doamne tu fată, că rău inghit. Și după ce fata nu-i zicea nimic, după un răstimp întindea din gâtul plin de vine și de oase, și mai zicea o vorbă: »oare nu s'a înorat afară?«

Și câte odată fata trebuia să iasă să privească ceriul. În răstimpul acela dintre Paști și Rusalii, lumină nu s'a aprins în căsuța la cele două femei. În trei Dumineci a cumpărat Slavina sare de câte 4

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Dragoste nouă.

Dragoste nouă.
Dragoste caldă!
Valuri de flacări
Sufletu-mi sealdă.

Fată frumoasă,
Fată fierbinte,
Dragostea noastră
N'are cuvinte!

N'are cuvinte,
Nu știe plânge:
Dragostea noastră-i
Clocot de sânge!

Soare — Apune,
Soare — Răsare
Arde'n a noastră
Imbrățișare!

Dragoste uă,
Dragoste caldă!
Valuri de flacări
Sufletu-mi sealdă.

Viena.

Nicolae Brătianu.

Luminița.

Primăvara se începuse cu secetă mare. Se roșiseră livezile ca arse do brumă, iar dealurile erau pământ gol. Vitele sbierau pe câmp ziua. Răcniau prin curți noaptea, iar oamenii își plecaseră capul adânc în piept. Bucatele se scumpiseră foc, de nu te puteai apropia de ele, ș'aici, în satul de munte, erau și mai pipărate.

Dela Paști pân la Rusalii odată numai s'a îndurat ceriul să se întunece și să asvârle câțiva stropi mari, grei rari. Și lăceau popii slujbe de ploaie la toată liturgie, și se rugau oamenii cu ochii uscați.

Dar dela Rusalii ceriul se căptuși de odată cu nori grei plin de întuneric și de vijelie. Și pădurile de brad începură să vufască adânc, ca o cădere puternică de ape mari. Ș'un fulger s'aprins în înălțime

din Pleșa până în Măgura, zvăcni în toată lungimea lui, și întunerecul începu să se coboare și mai tare. În noaptea aceea din Martia Rnsaliilor mulți creștini vor fi priveghiat numărând trăsutele ce se sloboziau când ici, când colo, cu detunături clo-cotitoare prin păduri și stânci.

Dimineața ploaia încă, și oamenii se adunau câte doi-trei la vre-o porțiță acoperită și povestiau.

Pe drumul strămt, plin de bolovani, care duce spre dealul cu citeră neagră, este-o căsuță de bărne, puțină de s'o cuprindă șeas oameni în brațe. Căsuța e reslătită de sat, pe deal în sus, de nici popa nu merge la Bobotdază cu crucea acolo. Cantorii au scornit vestea, că femeia de-acolo zăvorăște ușa și stă închisă, câtă vreme umblă popa cu botezul prin partea aceea de sat. Vrodată cine știe cum va fi fost, dar acum baba Măia zăcea de mult pe pat, și nu mai vorbea nime de dansa, ca și când n'ar mai fi pe lume.

Noroc avea cu fată sa cu Slavina. Aceasta era fată bătrână, trecuse de treizeci și cinci, dar apucase să rămână așa nemăritată.

Ploaia dela Rusalii aduse bucurie și în casa lor. Ce-i drept n'aveau fânate, n'a-

pând deja de acum în toată ziua dela oarele 11—12 în cancelaria d-lui director dela băeți: Ștefan Popovici. La acest curs sunt primiți toți analfabeții români dela 15 ani în sus din comuna sus amintită. Notăm și aceea, că acest curs este *gratuit*.

Cei cari se hotărăsc a lua parte la acest curs dela început să se hotărăscă, a-l urma regulat până la sfârșit, căci altcum nu se poate ajunge cu succes la scopul dorit, iar însemnătatea acestui curs credem că o înțelege ori și cine.

Să ajutăm pe cei săraci. Reuniunea femeilor române, ca în toți anii, lansează și acum un călduros apel către publicul din Brașov, ca să contribuie cu obolul său pentru îmbrăcarea fetițelor sărace dela școalele noastre populare. Suntem convinși că publicul românesc din Brașov va da ascultare apelului și va căuta să aline prin contribuiri benevole soarta celor săraci și lipsiți. Iată Apelul din chestiune: Se apropie Sărbătorile Crăciunului; ca de obicei Reuniunea femeilor române dorind să ajutoreze fetițele sărace dela școalele noastre elementare cu îmbrăcăminte, ia pe calea aceasta inițiativa unei colecte, rugând pe toți binevoitorii săracilor, să contribuie cu obolul lor la aceasta faptă umană de binefacere. Ofrandele binevoitoare se vor primi de către președinta Reuniunii *Maria B. Baiulescu*, Târgul Grăului Nr. 5, până la *terminul de 6/19 Decembrie a. c.* Pentru înlesnirea On. publicului în suburbii vor încasa și membrele din Comitet D-na *Maria D. Lupan* pentru Schei și D-na *Maria Maximilian* pentru Brașovechiu, unde va urma și colectarea prin case în cazul necesar. *Brașov*, 20 Noembrie 1908. *Maria B. Baiulescu*, Președinta Reun. Fem. Rom. din Brașov.

Luiger conzilier intim. Cu ocazia jubileului, Luiger, primarul Vienei, a fost numit de Maj. Sa conzilier intim. Aceasta înseamnă mult dacă ne aducem aminte că atunci când a fost ales mai întâi primar al Vienei, Maj. Sa n'a aprobat alegerea, asemenea n'a aprobat-o nici după ce a fost ales și a doua oară și numai în urmă, când a văzut că populațiunea Vienei ține morțiș la el, s'a învoit să fie primar al capitalei.

Concert. Tenorul eroic *Ferrari D'Albaredo* din Buenos Ayres și baritonul *Giovanni Usai Rossi* dela teatrul de curte din Sonderhausen vor da două concerte Sâmbătă și Duminică seara în sala Redutei orașului. Ambii cântăreți de operă se bucură de un bun renume în cercurile muzicale. Se vor cânta soli și duette din operele lui Wagner, Verdi, Tosti, Puccini, Offenbach, Schumann, Schubert, Brüll. Se va cânta și romanța: »Cât te-am iubit, de Kugler-Poni. Acompaniamentul la pian va fi susținut de d-l Emil Honigberger. Bilete se află de vânzare începând de mâine dimineață în cancelaria teatrului.

Un incident condamnat la o petrecere săsească. Din Hărman ni se scriu următoarele: În seara zilei de 26 Noembrie n. a. c. am luat parte, fiind invitați și noi inteligența românească din Hărman, la producțiunea musicală-teatrală aranjată de tinerimea săsească din loc. După executarea mai multor piese musicale și a unei piese teatrale, se arată pe bină un domn nouă necunoscut, dar de bună seamă cunoscut aranjierilor și declamând mai multe poezii comice excelând cu deosebire în arta de a se schimonosi. La sfârșit vine reprezentând pe un popă romano-catolic

bani, odată oțât de cinci, și-atâta le-a fost tot târșăul.

Era în casă o lumină, o lumină de ceară, pusă împletită pe-o cruciuliță afumată de lemn, pe care nu se mai cunoșteau sfinții. Dar lumină aceea n'o aprindeau. O păstrau pe când va fi moară baba Măia, să aibă și ea ce ținea în mână ca să-si vadă calea luminoasă când va pleca pe drumul de veci.

Și nici nu aveau lipsă s'o aprindă. În căsuță n'aveau de ce se împiedeca. Cele două lăviți înguste erau lângă pereți, o lădiță într'un unghiuleț, patul era bătrăna în el, iar masă nu aveau. Cele trei icoane cu sfinți desnădăduiți, care se strâmbau ca în muncile din iad, atârnav de pereți și nu le făceau val.

Baba Măia nu s'a ridicat de pe oase de vre-o doi ani. Câte-odată avea junghiri adânci, »se petrecea«, cum spunea fata, apoi iar se liniștea.

Dar în vremea aceasta de secetă, hrănită rău, Măia slăbi și mai tare din puteri. Durerile îi veneau mai des și de multe ori, în chinurile ei, întindea mâna, holbând din ochi după lumină.

Fata i-a adus pe popa s'o grijească, s'o împărțesească cu cele sfinte.

cu o carte groasă în mână. Și spune mereu săsește. Dar poate pentru ca să-l înțelegem și noi începe și românește: »Măi Ioane, dute afară și chiamă pe toți oamenii la troacă« și iarăși săsește. Pe Români cei de față aceste vorbe ne-au surprins. În curând repetă din nou: »Măi Ioane dute afară și chiamă pe toți orbii și schiopii... Văzând că respectivul ne omoară cu dragostea ne-am ridicat indignați cu toții și am părăsit sala. Faptul acesta la tot cazul e semnificativ. E dovadă de ura și disprețul sasului față de tot ce e românesc. Căci în cazul de față — credem — a vrut să batjocorească obiceiul românesc de a duce prinoase la biserică. Un participant.

Cununie. Domnișoara *Emlia Ilisie Nemeș* și Domnul *Miron Radu*, absolvent de teologie, își vor serba cununia religioasă Duminică în 23 Novembre st. v. a. c., în biserica gr. cat. din Tohanul-vechiu, la oarele 2 p. m.

Felicitările noastre!

»Librăria diecezană«. Primit spre publicare următorul aviz: Avem onoarea Vă aviza, că cu prima Ianuarie 1909, deschidem în Arad, strada Deák Ferencz, Nr. 33, o librărie românească, care va purta numirea: »Librăria diecezană«. Intrând în legătură cu cele mai renumite firme din țară și străinătate, librăria noastră va fi asortată cu tot felul de cărți: bisericești, școlare, pedagogice și literare; revizite bisericești și școlare; instrumente muzicale și tot felul de note; revizite de scris: hârtie, cerneală, cu un cuvânt toate ce aparțin unei librării bine asortate. Aducându-vă această la cunoștință, ne rugăm de sprijinul D-Voastră binevoitor. Cu stimă: *Tipografia diecezană*.

Rectificare. În discursul părintelui protopop militar N. Fișeanu apărută în numărul trecut poporal s'au strecurat câteva erori, cari conturbă înțelesul. Ne grăbim a rectifica aceste greșeli. Pe pagina 4, col. 2, și pe 9 dela începutul vorbirii în loc de »alegeți onoarea cu greutate, sarcinile și jertfele sale și lăpădarea de sine« are să se cetească »alegeți... și cu lăpădarea de sine«; apoi în șirul 28 are a se adauge după cuvintele »Dovada cea mai strălucită despre brava lor putere« — »atât în timp de pace cât și în vreme« de război, iar pe col. 3 rândul 37 are să se cetească »... scutindu-l de pată rușinei în fața inamicului«.

Cine vrea să vadă ceva minunat de frumos, să ceară: »Calendarul Lumea Ilustrată« pe anul 1909. Prețul lei 1.50. Editor Ig. Hertz. Hotel de Franța.

Se caută un măsar și pantofar. În *Feldlea* s'ar putea așeza un măiestru harnic măsar și un pantofar, care știe face și cisme. Informațiuni la d-l preot I. Buna, poșta Ujegyház.

Situațiunea agricolă în Ungaria. Raportul ministerului de agricultură dela 15 Noembrie a. c. prezintă astfel situația agricolă în țară: Toamna secetoasă și gerul ce s'a înstăpănit fără nici o perioadă de tranșie își arată în mod evident influința lor stricătoasă asupra sămănăturilor și a sămânțelor în stare de încolțire, și aceasta cu atât mai mult, că lucrările agricole nu s'au putut sfârși, așa că parțial napii de nutreț și de zăhar nu s'au putut pune la adăpost și aratul și sămănatul au rămas pe alo-urea neisprăvite.

Da-i venea ei așa numai să moară, ci nu murea.

La Rusalii, când se întunecă, bătrăna zise:

— »Are să ploaie, fată«.

— Da, are să ploaie! zise aceasta.

Și când cei dintâi picuri izbiră pe coperișul de șindilă, ca un ropot dulce, ca un cântec sfânt, cele două femei tresăriră:

— »Plouă«, zise Măia.

— »Plouă«, zise Salvina, și deschise ușa să intre în casă mirosul ploii.

Bătrăna a stat un rastimp și'a ascultat. Apoi își măsură o cruce largă—neregulată. Când începură să se descarce trăsnetele (unul după altul, ca dărâmări de stânci prăpăstioase, baba Măia își măsoară altă cruce și zise: »Inchide tu fată, ușa. Are să vremuiască«.

S'a închis fata ușa, și s'au culcat amândouă în lumina fulgerelor.

Dar ploaia vr'o patru zile n'a mai conținut. Câte-odată scăpau de după dealuri vânturi mari, ce duceau spre Pleșa grămezi mari de nori, ca niște turme de dihanii și de uriași, negri, vineți, mânioși, înțelești, unii într'alții. Câte-o ruptură de cer rămânea albastru, înalt, dar îndată aler-

gău alți nori să o astupe și vântul se oprise apoi, și ploaia începea să cadă acum mărunț deasă.

Baba Măia și cu fată-sa așteptau-așteptau să se nsenineze. Se'mpuțina mătăul, trebuia faină și Salvina văzu că totuși trebuie să dea creșterii pe lapte. Mă-sa abia sufla și bucată uscată în zădar i-ar mai fi dat.

Ochii bătrănei în cele două zile din urmă i-se îngălbîniseră pe la alb. Rotunzi, mici, priveau țintă, și sămănu acum ca ochii unei cucuvăi.

I-a adus lapte ca astăzi, și ca mâne Salvina a căpătat de lucru. Era și vremea, căci fata se aprise tare. Vorbă răstăit cu bătrăna din firea ei, căci era scurtă și smâncită la vorbă, dar în zilele din urmă era tot mănoasă.

Dimineața i-a pus ulcica cu lapte lângă pat, a luat lumină de pe cruce, și o așezase cu câteva chibrite, lângă ulcica.

Iacă aici lapte. Aici ai și lumină și chibrite.

— »Bine maică, bine. Să-ți ajute Dumnezeu«, zise bătrăna, când fata eși pe ușa.

Abia se duse Salvina, și Măia lua ulcica, și deslipindu-și buzele sorbi odată, de

activ membru al neamului. Și cui din contemporanii săi nu-i e cunoscut numele din articolul interesanți publicați, când sub rubrica »Armenopol-Gherla«, — »De lângă calea lui Trăian«, când de lângă Ciceul lui Petru Rarăș« când din »Silvania«, »de lângă mormântul lui Simion Bărnăuțiu« cei mai mulți publicați în »Gazeta-Transilvaniei« și »Federațiunea« etc.? Pentru a-l aprea ar fi de ajuns și numai »Cuvântarea festivă la Jubileul de 25 ani ca vicar foraneu episcopesc al Silvaniei« ținută în biserică din Șimleu Silvaniei ce s'a fost publicat în Gazeta Transilvaniei din anul 1896.

Acest bărbat e prea On. Domn *Ioan Papiriu Pop* paroch gr. cat. și protopop în Siciu Silvaniei și asessor consistorial etc.

I. Papiriu Pop s'a născut în Ghirolt comitatul Solnoc Dobâca la anul 1833 Maiu 9; s'a căsătorit cu *Iulia Porușiu*, fca protopopului de odinioară din Almuș-mare Paul Porușiu la anul 1858 și tot în anul 1858 fu ordonat și de preot.

Se împlinec dar 50 de ani ai preoției cu mai tot atâția ai protopopiei...

Vorba ar fi de un jubileu. Inșă a parada cu ținerea de jubilee — modestia sa îl reținu și a preferat a face cu multă cruțare o fundațiune de două mii coroane în folosul neamului... după 5 prunci distinși și-i așeză și-l învrednici Dumnezeu a-și vedea nu numai pe fiii filor, ci și pe nepoții nepoților....

Mulțumită Provedinții va să-i perezeneze meritele și zelul rodnic mai multe biserici nouă, școli, case parohiale, fonduri, înmulțirea unor porțiuni canonice din 3 tracte protopopești, a Ciceu-Cristurului, a Ielodului-mare, și a Perceului... a căror existență se datorește lui cu multe fatigii și jertfe — procurând mai întâiu baze prin »Obligațiunile împrumutului național, prin venitele crământului treilunar, magazine de bucate la biserici și școli, și oferte benevole.

Cu tot dreptul a meritat încă de tânăra a fi distins și de încrederea opiniei publice ca de 2 ori trimis în deputațiunea națională... ba încă la anul 1866/7 inteligența din comitatul Solnocul-inferior l'a candidat deputat dietal pentru Pesta

fața cu archeologul, eruditul Carol Torma mai târziu comite suprem acolo... și în butul așa renumitului Maghiar și a multor presioni, corumperi, totuși a întruni-la o mie de voturi...

În adunări diferite s'a distins: așa sub fericitul episcop Pavel în un consistoriu plenariu a pledat pentru strămutarea sediului episcopesc chiar din marginea diecesei la Șomcuta-mare, Năsăud, ori Baia-mare.

În anul 1882 în sinodul diecesan a pledat pe lângă dorința unanimă a clerului reprezentat anume pentru reactivarea forurilor protopopești.

În iarna anului 1891 în adunarea impositantă națională ținută în Deș, capitala comitatului, între 12 protopopi uniți, și alți 3 neuniți, singur Papiriu Pop a vorbit în contra proiectului legilor civile bisericești fiind aprobat de ziaristica de atunci. Iar în 1893 luna lui Aprilie, a luat parte la conferința națională în Deș și a luat cuvântul de a combătut proiectul de lege despre »Kisedovurile« ce erau la ordinea zilei între aplauze generale. Atunci au mai vorbit și alți 2 protopopi gr. or.

Abstrăgând dela ajutorința dată multor studenți săraci cari au ajuns la posturi și oficii publice, unii advocați ca Tohati etc. a eselat și în adunarea de Co-

Dacă timpul nu va deveni în curând mai favorabil, teritorul sămănăturilor de toamnă se va reduce în mod considerabil, mai cu seamă în Ungaria-nordică, înșă parțial și în regiunea dincolo de Dunăre și pe Alföld. Și mai rău stau sămănăturile de toamnă în regiunea dintre Murăș, Tisa și Dunăre (Bănat), în partea d'n jos dintre Dunăre și Tisa și în comitatele ardelenne, pe când în dreapta și stânga Dunării, cum și în dreapta Tisei sămănăturile timpurii sunt de tot slabe. În stânga Tisei sunt plângeri pentru reaua situație a sămănăturilor de rapiță. În urma gerului timpuriu ce s'a înstăpănit se simte pe alocurea lipsa de nutreț.

R. E.

Apel către inimile binefăcătoare!

Orășelul B.-Huedin formează un marcant centru de a ne crea o forță de afirmare ca element cultural, care forță în senz moral și adevărat știut este din vremurile înaintașilor noștri, că numai grupăți cu mândrie creștinească în fața unui sfânt altar, se poate cuceri dela marele Creator.

Indemnați de o sublimă însuflețire puținii Români de aici, — în numele cărorora apelăm, — pentru a-și vedea întrupată ideea nobilă, a jertfit cu multă dragoste obolul său pentru fondul edificării sf biserici, care înșă cu toate că și-a istovit puterile, totuși nu a putut ajunge decât până la o mărime de circa 3-a parte a capitalului recerut la pregătirea unei clădiri demne de a fi a noastră, și deamă de a impune străinilor și măreț pentru a infiltra atragerea și mângâierea noastră a acelor de aici și din jur.

Pentru a face un pas înainte întru ajungerea mărețului scop, subscriși într'o consfătuire intimă am hotărât a înjheba în iarna a. c. o mică expoziție de lucruri din domeniul idealei noastre industrii de casă potrivite pentru așa ceva, cari apoi se vor sorti pe calea unei lotării constătoare din 1000—1200 lozuri de câte C. 1 — în favorul fondului pentru edificarea bisericii rămâne din B.-Hunedin (B.-Hunyad).

Vă rugăm deci, și pe Mult Stimat D-Voastră, cari ați arătat întotdeauna un deosebit interes față de astfel de acțiuni de nobilă prosperare a neamului nostru să contribuiți atât direct cu obiecte proprii, cât și a mijloci contribuiri spre scopul amintit a altor persoane alese din cercul cunoscutelor D-Voastră tot astfel și dela țărane din comună sau jurul D-Voastră însemnând corect numele, ocupațiunea și localitatea generoaselor donațoare.

Obiectele Vă rugăm să binevoiti a le trimite la adresa Doamnei Elena C. Căciulă în Banffy-Hunyad, Kolozs m. până cel mult în 1 Ianuarie 1909 st. n.

Asigurându-Vă de nestămutata noastră recunoștință Vă rugăm etc.

B.-Huedin, 25 Noembrie 1908.

Cornelia I. Pop născ. Bian, presidentă, Elena C. Căciulă n. Wenier, Cornelia M. Mărincaș n. Monda, Francisca Dr. A. Pop n. Pop. Catinea Porușiu, Viola Porușiu, Constantin Căciulă, Mihai Marincea, Dr. Andreu Pop.

Din Silvania

la Jubileul preoțesc de 50 ani.

La insistența mai multor amici arătăm aicea pe un bărbat devotat și bine-meritat din vechea pleiadă, un luptător energic pe toate căle vieții publice, pe un

două ori, de trei ori. Și beutura albă părea că trece — în drumul său în jos — peste podețe, părea că se adună în gropi și se varsă apoi mai departe, — așa ghiolcânea.

Și Măia de-odată se simți mai bine. Se ușurase și i-se muiară parcă toate oasele.

Afară ploaia încetase de cu noapte, dar vremea nu era senină. Nori negri mari, petece de nori mai luminoși tot călătoreau dela apus la răsărit Vântul numai în răstimpuri depărtate șuera în vr'un brad prin apropierea căsuții, apoi iar tăcea dintr'una.

Din pat pe ferestruță baba Măia vedea afară. De câte-ori n'a privit ea prin ferestruța aceea! De când n'are ea alta de făcut decât să se gândească, să privească pe ferestruță, și să-și aștepte moartea.

Și de multe ori gândul ei colinda departe, cu zeci de ani în urmă. Iși amintea de tot ce-a văzut, de tot ce-a pățit în viață. Dar iată, acelea, ca și când n'ar fi fost. Ca norii cari trec pe cer târându-și umbra pe pământ și se duc să nu se mai întorcă. Și eată c'a rămas numai cu fata! Dar și fata ca și când n'ar fi. Ea se duce la lucru dimineața și vine sara, și câte-odată nici sara.

lecte filantropice precum pentru monumentul lui Simeon Bărauciu, pentru iuristi și studenți de prin anii 1860 — 1876, pentru școala de fetețe din Cluș, și mai recent pentru reedificarea bisericii din Zilău etc.

În vie memorie, l'a avut fericitul metropolit Vancea — laudându-l într'un sinod arhiepiscopesc la care a luat parte din întâmplare ca oaspe — ca pe cel mai activ fost protopop din dieceza Gherlei. Aceste din auzite... iar noi martorii îi dorim încă: mulți ani fericiți!

Adevărul.

Desp. Agnita al Asociației

și-a ținut adunarea generală din anul acesta în opidul Nocrich, la 22 Novembre.

Din cauza timpului nefavorabil ceretarea din afară a fost slabă, cu atât mai satisfăcătoare a fost decursul animat al adunării la care a participat întreg poporul român din Nocrich.

Directorul despărțământului a cetit un interesant discurs popular arătând cu citate din înțelepciunea poporului, că singura noastră scăpare, în împrejurările amenințătoare din toate părțile este astăzi ridicarea și susținerea noastră prin noi însuși. Munca stăruitoare, sprijinirea impropunată, păstrarea obiceiurilor, a portului și a limbei strămoșești, sprijinirea așezămintelor românești, lumina ce se răspândește din școală și biserică au format fondul pe care s'a dezvoltat frumoasa disertațiune.

Secretarul ad hoc, învățătorul G. Bănda din Fofeldea cetește raportul comitetului din care estegem părțile mai însemnate.

Despărțământul are agenturi cu bibliotecă populară în următoarele localități: 1. Agnita, 2. Alțina, 3. Bendorf, 4. Fofeldea, 5. Ghijasa inf., 6. Ghijasa super., 7. Ilimbav, 8. Nocrich, 9. Săsăuș.

Membri ordinari au fost: 1. Alecsandru G. par. Ilimbav, 2. Balaban Elis. comisar de drum Alțina, 3. Bendorfean J. notar, Ghijasa sup., 4. Bologa Fl. paroch Marpod, 5. Bonea J. preot Fofeldea, 6. Borzea G. paroch Coveș, 7. Dragoman Sim. inv. Cichindeal, 8. Duca D. notar Bendorf, 9. Constantinescu Danil, Agnita, 10. Fleșiariu G. căpitan 11. Fleșiariu N. econ. Toarcia, 12. Gavrea N. paroch Bendorf, 13. Maniu J. T. cassar Fofeldea 14. Mețian Aron par. Nocrich, 15. Muntean Ioachim prot. Agnita, 16. Părău Ioach. Agnita, 17. Petrescu N. Petra, Fofeldea, 18. Petrișor Ioan par. Alțina, 19. Răduleț I. par. Seliștat, 20. Stoian Valeriu par. Ghijasa sup.

Membri ajutători: 1. Popița I. par. Bendorf, 2. Gabor El. Agnita, 3. Crișan Pavel, Agnita, 4. Timar Moise primar Bendorf, 5. Togan I, inv. Ghijasa sup., 6. Savu T. inv. Alțina, 7. Cristea Nic. inv. Agnita, 8. Bănda G. inv. Fofeldea, 9. Neamțu Nic. inv. Bendorf, 10. Ios. Gligor dto, 11. Bis. gr. or. Agnita, 12. Popovici I. 168 Bendorf, 13. Lungociu Ios. econ. dto, 14. Dragotă I. C. inv. Chirpăr, 15. Stănuț G. inv. Săsăuș.

Din numele înșirate se poate constata cu părere de rău, zice raportul, că din 35 comune aparținătoare Desp. nostru, va se zică din tot atâția preoți și învățători sunt membri ordinari 11 preoți și un învățător, iar ajutători 1 preot și 8 învățători. Unde este rastul celorlți.

Și în necurmatele zile de boală, părăsire, baba Miia privea cu dragoste, cu sfințenie la luminița de ceară. Iată că luminița aceasta e singurul sprijin, care n'o părăsește nici-odată. Ea o păzește acum și va ajuta-o în ceasul cel din urmă. Și bătrâna suspina de multe ori: »Sfântă luminiță, sfântă ceară, sfințe albine!»

Ani întregi trecură de când nu s'a putut duce la biserică. Dar tot mai știa din ce spunea popa, din ce spunea diacul.

Și mai mult, în boala și singurătatea ei, baba Miia la lucrurile acestea se gândea. Iși închipuia cum are să fie iadul cu dracii, cum are să fie raiul cu sfinții. Iadul? D'apăi înțineric coziși ghiare de draci, cari prind pe creștin și-l duc la căldarea cu smoală să-l opărească, Doamne ferește! Iadul? O, Doamne-Doamne! D'apăi bivoliți împungaci, ce-ar lua în coarne femeile nelegiuite și pe ucigașii de oameni! Doamne ferește, Doamne ferește — suspină bătrâna.

Dar ea n'avea s'ajungă în iad. Pe ea va prinde-o sfântul Petru de mână, a sprijini-o să nu cadă și va întreba-o: »Tu ești baba Miia?» Și ea va zice:

întrebăm cu amărăciune? Dar nu numai atâta, pentru caracterizarea tristă a neînțelesării de mândrul nostru așezământ cultural, vom spune ca să se știe, că următorii s'au înscris de membri ordinari, încă la constituirea Desp. în 1905, și până în ziua de astăzi n'au plătit nici barem odată taxa cuvenită: 1. Bărsan Al. inv. Coveș, 2. Cosma Val. paroch Iacobeni, 3. Bugneriu N. învățător, 4. Em. Terchilă par. Bărghiș, 5. Răgneală I. par. Șoars.

Prelegeri au ținut în cursul anului: 1. Alecsandru I. despre Nutrețul artificial în Fofeldea și Ghijasa inf., iar despre gunoie în Bendorf; 2. par. I. Petrișor despre ținerea vitelor în Ghijasa inf., 3. Pampu I. inv. Despre tovarășii Bendorf.

Pe teritoriu Despărțământului s'au aflat următoarele reuniuni și întocmiri rom:

1. Agnita: 1) Reuniune de femei, 2) Reuniune de înmormântare cu stat. din 1901. Membri 83, capital K. 185. 3) Filia băncii Cordiana; 4) Frăția inst. de cred. și econ.

2. Alțina: două tovarășii pentru mașini de trierat.

3. Bendorf: două tovarășii pentru mașini de trierat.

4. Cincul-mare: 1) Societatea Românilor de la 3 hotară. Capital K. 1521-18, 2) Reuniunea de înmormântare din 1904. Membri 344. Capital K. 2530,90. Fond de rezervă 133 K. 3) Reuniunea de cetire și cântări. Are bibliotecă și 60 membri. 4) Tovărășie pentru asigurarea vitelor. cap. K. 1600. Intemeietor la toate d-l Emil Man docea, inv.ăt.

5. Hundrubechi: din 1906 s'a înființat o bibliotecă populară.

6. Ilimbav: 1) Tovărășie Raiffeisen; 2) Tovărășie pentru o mașină de trierat.

7. Marpod: 1) Societatea femeilor rom. 1900. Membri 40, capital K. 21574, și un loc de 600^m. 2) Societatea junilor rom. gr. or. 1900. capital 6466. K. 3) Societatea tetitelor rom. 1905. — Amândouă societățile au de scop creșterea tineretului în moravuri bune, regularea petrecerilor, dscrinderea în cântări bisericești, cetit și scris și organizarea unei societăți de teatru. 4) Bibliotecă parochială. 1906. Cărți 86. 5) N bibliotecă școlară 1900. Cărți 121.

8. Nocrich: 1) Reuniunea femeilor rom. pentru înfrumșetarea bisericești 1902. Capital K. 175. 2) Societatea de pășunat. 1899. Avere 42 jug. și K. 500. 3) Societatea junilor. Capital K. 230.

9. Fofeldea: 1) Cordiana inst. de cred. și econ. 2) Două tovarășii pentru mașini de trierat.

10. Hosman: »Speranța« inst. de cred. și economii.

11. Veseud: Reuniunea fem. rom. pentru înfrumșetarea bisericești. 1903 Capital K. 82,90.

Va să zică, în 11 comune sunt 28 instituții, 7 comune n'au nici o instituție, 17 n'au răspuns la întrebările făcute, probabil că n'au nici o instituție.

Comitetul, având în vedere că desp. cuprinde 35 comune și cuprinde un teritoriu foarte estins, astfel că dânsul, ori câtă silință și-ar da, nu poate ajunge cu activitatea în toate comunele, iar de altă parte, luând în considerare, că desp. are două centre naturale: Nocrich și Agnita, a propus ceea ce s'a și primit, desfacerea desp. în două. La desp. Nocrich, cere să se mai ațture 4 comune din desp. Sibiu, cari sunt mai aproape de Nocrich. Astfel de desp. acesta s'au ținea comunele: 1.

— Eu, sfințe Petre. — »Cea de-a avut o fată una Salvina?« va zice sfântul. — »Da, eu!« — »Ce-a de-a bolit vreme multă de tot?« — »Da, eu!« »S'atunci sfântul Petru va zuri din chei și va găsi pe cea potrivită. Și va deschide poarta și sfântul Petru îi va arăta locul de hădînă, în iarbă înflorită supt un măr cu mere aurii.

Nu, ea nu v'a apuca în iad! Ce-a făcut ea ca să meargă în iad? Și are ea luminița aproape. Când va simți că i-se ridică nodul în gât să-i oprească răsufierea, aprinde luminița, sfânta luminiță de ceară. S'atunci chiar de-ar vrea s'o răpească cororații, se vor împraștia.

În chipul acesta baba Miia își făcea o multime de icoane. Și totuși vremea îi trecea destul de greu.

Dar astăzi, — după ce beu laptele până într'un picur, nu-i veniau gânduri de acestea. Astăzi privea dornică prin fereastra căsuții, și-i veniau gânduri copilărești. Uite, cum ar vrea să ese puțin atară. Numai pe înaintea ușii: când va trece norul de pe soare, să cadă lumina pe ea! Ba nu, ar vrea să meargă și mai departe. I-ar plăcea să se coboare în sat, să vadă cum mai stă satul. Să-l vadă pe popa și să-l întrebe de sănătate. Să se întâlnească cu două bă-

Alțina, 2 Bendorf 3. Cichindeal, 4. Chirpăr, 5. Fofeldea, 6. Ghijasa inf., 7. Ghijasa sup., 8. Ilimbav, 9. Marpod, 10. Nocrich 11. Săsăuș. 12. Nucet. 13. Cornățel, 14. Hosman, 15 Vurpăr.

La cererea proprietarului din Rovășel d-l Iuliu Jurca, se va alătura și comuna aceasta la Nocrich.

De desp. Agnita se vor ținea 24 comune.

Au mai vorbit cătră popor țaranul Dionisie Ganea, care a recomandat cultivarea pomilor, spunând că în viața lui n'avea de aceea îi pare rău că nu și-a sădit pomi în grădina și astăzi vede că poamele au un preț aproape ca grâul.

D-l notar Millea a îndemnat oamenii să nu îmbogățească pe advocați cu procese și să nu cerceteze cărciumile.

D-l paroch Mețian a vorbit despre însemnătatea și foloasele Asociației.

În pauză s'au împărțit între popor peste 40 broșuri folositoare, între cari: Istoria neamului, de prof. Lupaș, Cărticica plugarului și Sfaturile unui plugar de Aldea, și altele.

Ca membrii noi ordinari s'au înscris: Romul Constantinescu, paroch Ighișdorful r., Iuliu Jurca, propr. Rovășel, Mateiu Tomoagă grefier pretorial, Aurel Millea notar în Fofeldea, și 14 membri ajutători.

După adunare a fost o convenire în virtul cel mare.

O rară sărbătoare în Bistra.

Reuniunea română de cântări și muzică din Bistra în 22 Nov. a. c. a aranjat o sară de adio împreună cu concert și teatru în onoarea iubitului ei președinte și paroh Mult Onoratul Domn Alexandru Papiu v. protopop în Ernot.

Nu mi-e scopul să mă ocup mai pe larg cu cântările executate de corul — cunoscut bine în aceste părți — și de atât dată cu toată precisiunea storcând aplauzele publicului la toate cântările mai ales la »Țarina« punctul ultim din program — armonizată de absolventul Conservatorului din București Nicodim Ganea, fiul acestei comune, nici nu mi scopul mai pe larg a raporta despre teatrul »Crai nou« de V. Alexandri predat cu aceasta ocaziune, de cântările din acest teatru frumos cântate așa de dulce de acești cântăreți vestiți din Bistra — nu, pentru că toți știu prea bine, că în Bistra — hărnicia celor puși în fruntea comunei — a adus de toate sunt bune.

Dară îmi e gândul, ca în câteva șire să amintesc despre onoarea dar mai ales iubirea ce și-au arătat-o acei stimați oaspeți, cari au alergat din vecinătate și depărtări trecum și poporul din loc — fată de sărbătoritul lor — care se departă pentru totdeauna dintre ei. Înainte de executarea programului doi din colegii iubitului preot, preanorații d-ni Petru Simu din Câmpeni și Iosif Arieșan precum și doi din cei mai bătrâni coriști Ioan Haiduc și Petru Sicote, apoi două dintre fetețele tinere Maria Morariu și M. Haiduc se duc la locuința D-niei Sale să aducă pe fratele și părintele lor iubit precum și pre preastimata-i Doamnă.

La intrarea în sală corul întonează »Mulți ani trăiască« după care se porcede la executarea programului despre care am amintit.

La urmă învățătorul local D-nul Aurel S. Micu în cuvintele duiioase își ia

trâne din vremea ei — Anuța și Zamfira — și să le întrebe: »Da, voi ce mai faceți?« Și ele să zică: »D'apoi ce să facem? Iacă!« Și să meargă mai departe pe uliță să vadă biserica. Mare și frumoasă biserica! Să se întâlnească cu oamenii cari i-au fost vecini până a stat și ea în sat. Și oamenii să zică: »Ce-i vecină? ai mai venit la vale?« Și ea să zică: »Mai!«

Tot așa să umble pe uliță pe unde n'a umblat de mult și oamenii să zică: »Iată și baba Miia«. Iar copil și cei mai tineri să întrebe: »Mamă, cine-i bătrâna aceea?«, și femeia să zică: »baba Miia, cine să fie!«

Gânduri de acestea îi veniau astăzi. Și nu erau gânduri goale, erau gânduri vii, erau icoane. Și nu icoane răci, icoane așa de călduțe, de baba Miia le simțea căldura ca o mângăiere la inimă. Și cerca să se învârtă în pat, să poată vedea mai bine pe fereastă.

Nu, astăzi nu se gândea la iad și la raiu. Azi, după ploaia ce'nverzise câmpul, ar fi voit să mai fie odată fată mare, să pască vitele pe munte, să păsească pe frunzele uscate, umede acum, să prindă cu mâna de-o creangă, și picurii rămași pe frunze să cadă stropindu-o pe obraz, pe

rămas bun în numele coriștilor dela părintele lor pentru care — zice — ne-am rugat în cântările noastre și în aceasta seară.

Tânăra femeie Linuța Gereă ia rămas bun în numele femeilor și coristelor din Bistra dela acel Părinte, care de atunci de când a intrat mai întâiu în școală ca copilă mică de 6 ani, i-a fost tată adevărat; dela acel părinte, care familia și-a crescut-o de așa, cât membrii familiei să nu vadă în poporul lui decât frați și surori.

Și atunci am văzut, ca nici când în viața mea, o lume de oameni, bărbați cărunți, domni și doamne, femei, tineri și fete plângând în hohot la auzul vorbelor ce ieșiau din gura tinerei femei, care oare-cumva tălmăcea ceia ce simțeau toți căți vărsau lacrimi.

Părintele Papiu răspunde cu lacrimi în ochi mulțămind celor prezești, cari au venit la petrecere. Promite solemn, că va munci și acolo cu același zel, cu aceeași abnegațiune și tărie sufletească.

Se ridică apoi vrednicul și harnicul avocat D. Dr. Zosim Chirtop și în cuvinte alese salută pe părintele Papiu și îndeamnă poporul, că să se și bucure căci faptul că preotul lor se departă din mijlocul lor să le fie de mândrie, căci iarăși e o dovadă cât de mult este prețuit satul acesta că de aceea de unde au ieșit chiar Metropoliții se duce un bărbat vrednic în acelea locuri unde trebuie muncă. Bucuriă este aceasta pentru noi toți, continuă eară, D-voastră veți căpăta un preot harnic care va ști și să seargă pe căile înaintașului său și astfel mă nu rămâneți inania.

Cuvintele D-lui Dr. Zosim Chirtop au produs o liniște sufletească și toți îi mulțămesc de cuvintele de înbărbătare ce le-a ămersat inima.

Îmi țin de datoriță să amintesc despre un incident plăcut ce a urmat după acestea; din mijlocul poporului se ridică D-l Mezei Daniel conducătorul fabricii de prav de pușcă din loc și zice următoarele: »Cinstiți Domni! De câte ori mă întâlneam cu D-l Papiu, mă întreba: de ce neam ești, și ști face cruce; eu îi răspundeam ști și ziceamăi îmi deie lemn, că-i fac una mare; vremea tace și trece, acum ca să îmi împlinesc cuvântul iată am făcut una și i-o predau ca semn că știu face cruce!«

După acestea predă o cruciuliță frumoasă preotului A. Papiu, care adânc surprins primește acest semn al dragostei.

Punctul cel mai de pe urmă din program a fost apoi executat ca cea mai conștientoasă datorință la muzica bătrânului Tiuț din Abrud de seara până dimineața.

Unul din cei de față.

Apel cătră traducătorii și editorii operelor lui Goethe și Schiller.*

»Archiva Goethe-Schiller« din Weimar nu posedă până în ziua de astăzi nici o traducere românească a operelor poetilor amintiți. Toate celelalte națiuni s'au grăbit a trimite societății de sub protectoratul casei domnitoare saxone volumele de traduceri, cari au apărut. Rog, în numele societății, pe autorii și editorii români, cari au tradus și editat operele lui Schiller și ale lui Goethe, să dăruiască câte un exemplar din traducerile publicate arhivei acesteia. (Adresa: Goethe und Schiller Arhiv, Weimar, Deutschland).

*) Toate revistele și ziarele românești sunt rugate să publice acest apel.

ie, apoi să iese pe culme, la luminiș, să toarcă și să privească vitele cum pasc, și sara să vină acasă cu vitele sătule cum is dobele. Se mai cugeta, cât ar fi de bine să mai umble ca pe vârful măgurii, pe Frasinul, după fragi de pădure. Ce fragi se fac mai ales pe Frasinul: »buricul deștiului« de mari.

Ori să aibă ea acum niște pere dela dascălul cel bătrân din grădina. Ce pere! Cumu-i ceara. Numai dascălul are pere de acelea în sat.

Și cum se gândea așa la câte toate, baba Miia simțea că se face tot mai ușoară. Dela o vreme i-se păru că nici nu mai stă în pat. Și pipăi bine scândurile. Apoi, ușoară de tot, iată că sta așa și nu se mai putea gândi la nimic. Dar era bine Las să fie, că nu-i rău. Au durut-o pe ea destul oasele, au tăiat-o destul junghurile ca și cu săbii ascuțite. Acum așa călduță, ușoară și fără dureri stă, și ochii parcă-i răd. Și'n casa e o liniște așa de bună. Și soarele se uita chiar acum deodată prin cele trei ferestăuțe. Uite, ce pulbere de lumină!

Deodată însă baba Miia schimbă ochii, și-i umplu cu spaimă. Simțea cum vine ceva, ceva rece și greu ca o povară stri-

Anuarele societății, cari se publică sub îngrijirea unui comitet de învățați germani, deși au ajuns la volumul al 29-lea și se bucură de o însemnată mare literară, n'au publicat nici o bibliografie românească referitoare la Schiller și Goethe.

Lucrez la o bibliografie românească, având peste 4000 de piese românești (originale și traduceri). Am deci o bibliografie destul de mare referitoare la Schiller și Goethe. Fiind însă în Lipsa, nu pot consulta bibliotecile din București, și nu pot urmări traduceri mai nouă, rog deci pe toți traducătorii români să-mi comunice traduceri făcute, cu datele exacte: anul publicării, revista, volumul, editura, etc. Această rugare o fac și aceluia cari au scris ceva despre Schiller și Goethe.

Mulțumesc înainte totuși pentru serviciile aduse:

Horia Petra-Petrescu.

Lipsa, (Leipzig, Schutzenstrasse 13 H. r.).

Petrecerea din Brașovul-vechiu.

Sâmbătă, în ziua sfinților arhangheli Mihail și Gavril, a avut loc în sala otelului Central Nr. 1, producțiunea muzicală-teatrală a corului bisericii »st. Adormiri« din Brașovul-vechiu. Cu toate că timpul a fost cât se poate de nefavorabil, mesele din sală erau toate ocupate, știut fiind că Brașovechenii totdeauna se nizuiesc la prestațiuni cu cari publicul să fie mulțumit.

Așa a fost și acum. Programul, care n-a avut în sine cântări streine, a plăcut foarte mult. Inceputul l'a făcut frumoasa compoziție a d-lui G. Dima »Mândruliță de demult« cântată de corul mixt și care a fost bizată în urma aplauzelor fără sfârșit a publicului.

A urmat apoi »Nu-mi place« și »I-mi place«, compoziții din cele mai nouă ale lui Vidu din a cărui ezecutare s'a putut vedea ce poate presta corul Brașovechenilor, iar ca sfârșit al programului muzical corul mixt a cântat »Răsunetul Ardealului« o altă compoziție frumoasă a lui Vidu.

Tinărul dirigent, învățătorul Romulus Ardeleanu, care într'un timp relativ foarte scurt a instruit aceste frumoase piese corale a întrecut așteptările noastre în ce privește reușita acestor cântări. D-lui n'a cruțat nici o osteneală pentru ca corul Brașovechenilor să fie la înălțimea sa din trecut. Aceasta e deja a treia producțiune care s'a aranjat sub dirigența d-lui Ardeleanu care, acum un an, fiind învățător în comuna Purcăreni, venia seara la Brașov ca să țină probe și în timpul din urmă a început tot cu același zel a instrui o nouă liturghie proprie pentru biserica »sfei Adormiri« din Brașovul-vechiu. Serviciile ce le-a făcut d-l Ardeleanu ca dirigent al Brașovechenilor ar putea fi luate mai mult în considerare și să fie răsplătite după merit la cea dintâi ocazie binevenită.

Al 3-lea punct din program »Răsunetul Ardealului« ca și cealaltă compoziție a lui Vidu fost executată cu o precizie uluitoare; ambele au fost bizate. Acordurile înduioșitoare și solo de bariton cântat de d-l V. Forea cu mult sentiment au impresionat adânc publicul.

Laudă coriștilor și dirigentului! Alt punct din program a fost anecdota lui Speranță »Țiganul și căldarea« predată cu mult haz de d-l I. Tampa.

vitoare. Intinse mâna, dar n'ajunse luminița de ceară. Se oțeri cât putu, dar luminița căzu pe podele. Jungiul cel-1 simțise o prinse, o n'cărligă, dar bătrâna se zvârcolea mereu s'ajungă luminița de ceară. Așa, frământându-se, căzu pe podele și muri, cu mâna întinsă după luminiță.

Dup'o grămadă de vreme, acum se coborâse mai întâiu din pat.

Și prin cele trei ferestue lumina albă cădea mereu în casă, apropiindu-se tot mai tare de pat. Lumina acum trupul țăpân al Mii, ulcica răsturnată, și luminița de ceară, de care n'a avut parte bătrâna.

(„Viața Românească“)

I. Agărbiceanu.

Poezii populare.

Dute dute măi urite!
La casa cu fete multe,
Nu veni tu la mama!
Că are numai una.
După urit nu m'o da
Mă are numai pe mine.
Și mă dă unde-a fi bine.

Badea hid și uricios
Zice să-l sărut frumos.

Ca punct ultim a fost piesa teatrală »Idil la țară« localizată de Maria Baiulescu. Diletanții în frunte cu d-l Dum. Jaliu, zelosul conducător al tinerimei brașovechene s'au achitat pe deplin de rolurile lor. D-l Jaliu în rolul bătrânului proprietar Berbec a fost neîntrecut prin jocul său neferit și cât se poate mai natural. D-lui a trecut deja de mult peste laudele ce se pot aduce unui diletant. D-șoarele Elena Aldea, E. Cahler și El. Rășnovean și-au interpretat cu dibăcie rolurile nu tocmai ușoare; tot așa și d-nii I. Micu, Gh. Popovici, I. Aldea, Gh. Mărginean și I. Puiu. Piesa a succes foarte bineși publicul a răsplătit prestațiunile diletanților cu aplauze nesfârșite iar pe d-șoarele Cahler, Aldea și Rășnovean cu câte un frumos buchet de flori naturale. După piesa teatrală s'au jucat tradiționalele noastre jocuri naționale »Călușorul« și »Bătuta« de către un grup de tineri în costume naționale. A urmat apoi dans până la ziuă.

Ceea-ce a detras însă mult din nimbul acestei frumoase petreceri a fost absența fruntașilor bisericii dintră cari abia doi-trei înși am văzut la petrecere.

Adunarea generală

a Reun. învăț. gr. cat. din jurul Gherlei.

Căcău, la 15/XI n. 1908.

— Urmare. —

De aci prin puține cuvinte trece referentul (D-l A. Pop) preste averea Reun. — lăsând aceasta în sarcina cassarului, — și se oprește mai mult timp la poziția despre biblioteca Reun. și constată că Reun. noastră până azi dispune de 315 opuri științifice, dintre cari în decursul anului curent s'au cedit preste 80 exemplare. De starea aceasta ne bucurăm cu toții, văzând un progres în bibliotecă și cedit, în comparație cu anul trecut.

Am de relevat apoi, că depărtându-se dela prep. gr. cat. din Gherla bunul prof. D-l A. Domide, fost secretar al Reun. — prezidentul propune a se alege secretar nou, candidând de atare pe D-l A. Pop, care se și alege cu unanimitate, luând în considerare, că în acest oficiu — ca fost secretar provizor — are praxă destulă. So sind acum rândul, ca să se cetească raportul cassarului, se scoală D-l Ioan Roman inv. diriginte în Mintilul Gherlei și prin date autentice adevărate, cumcă: Reun. posedă în numerar o avere de 3.891 cor. 55 fl. depuși spre fructificare la banca »Economul« din Gherla. Apoi continuă cu manipularea banilor încasați în anul prezent, de unde rezultă, că percepțiuni au fost: 508 cor. 36 fl. și erogațiuni: 430 cor. 62 fl. rămânând în cassă spre capitalizare: 77 cor. 74 fl. Iar, ca restanță generală pe la membrii, amintește suma considerabilă de: 1.150 cor.

După cetirea rapoartelor se aleg apoi 4 comisuni de câte trei membrii, precum: a) Pentru cenș. raport. gen. și propuneri, în persoana D-lor: Teodor Bota, Pahoniu Man și Elie Petrean; b) pentru reviz. rațiunilor și stat. bugetului pe anul viitor: Ioan Cărcu, Traian Morar și Chintăuan; c) colectarea tax. și-a ofertelor benevole: Ioan Drăgan, Virgil Pop și Gavril Pop și d) pentru criticarea temei practice: Ioan Boer, Gavril Bude și Vasiliu Moldovan.

Am așteptat apoi să se cetească dizertațiunea premiată în ședința aceasta cu 20 cor. dar precum văd m'am în-

Dar cum foc l'o-i săruta?
Că-i mai hid decât moartea.
Gura-i strămbă,
Barba impunge,
De urât, cât poate ajunge.
Du-te urâte la dracul,
Nu-mi mânca și mie capul!

Floriciță de pe rit
Cum-ți ție de rând?
Noaptea crești
Noaptea n'florești,
Peste zi te vestejești.
Cum foc nu mo-i vesteji?
Că mama m'o răsădit:
Peste-un deal și peste-un râț,
Să trăsesc tot cu urit.
Peste-un deal și peste-o vale,
Să trăsesc cu supărare.

De jelea trailului meu
Plâng pietrele pe părau
De jelea vieții mele
Plâng florile pe vâlcele.
De-ar fi mama mai aproape,
Ar veni pe miez de noapte
Și dela amar m'ar scoate.
Culese din Strâmbul.

Constantin Manu,
învățător.

șelat. căci aci — nu știu din ce motiv — se făcu abatere dela program, admitându-se cetirea unui elaborat liber, intitulat: »Paralela între omul învățat și neînvățat« (compusă de D-l C. Man), care precum am experiat avu cam puțin senz, fiind o lucrare prea slabă pentru adun. gen. Alt-cum i-l laud pe autor, că-i place să scrie și să cetească mult, prin ce a ajuns unul dintre cei mai buni învățători.

În urmă mulțumind președintele d-lui Inspector reg., protopretorelui cercual și celorlalți oaspeți pentru participarea la adunare și urându-le viață îndelungată, între exclamațiuni de »Să trăiască«, se ridică ședința I, la 1 oară p. m. și cu aceasta ne-am depărtat iarăși pe la curățire, ca să prânzim, iar alții, cari au avut mai multe parale s-au dus în a doua sală de învățământ, la banchet.

La banchetul, care a urmat s-au ridicat 5 toaste mai importante: Magnif D. I. Georgiu pentru rege, Claris D. I. Borș pentru episcop, On. D. Gavril Marțian pentru învățători, D-l C. Man pentru popor și Georgiu Bojor curator primar din Cășeu pentru oaspeți.

Ședința II. — La orele 4 p. m. s'a continuat adunarea. S'a făcut un tractat și criticarea lui. Tractatul l'a ținut D-l V. Bendeau inv. local cu el. I, propunând din scriptologie litera »u«, ceea-ce i-a succes atât de bine, încât comisiunea criticătoare abia a aflat ceva material de criticat și acela s'a referit mai mult la partea formală, decât la cea obiectivă. Primească deci dela noi D-l propunător atributul onorific că-i un învățător harnic, dela care pot lua exemplul toți învățătorii mai puțin interesați de cariera lor.

Nu pot să nu accentuez aci răul obiceiului că sunt învățători la cari le place, când propune cineva să se mestece în tractat, cu întrebări nepotrivite, numai ca să încerce pe propunător și elevii săi. Astfel de încercări s-au făcut și la ținerea tractatului de față. Cu toate acestea atât D-l Bendeau cât și copii au fost în curent cu datorințele și cunoștințele lor. Ușor se poate întâmpla însă, că printr'un astfel de amestec tot succesul să sufere naufrage.

(Va urma).

Prelegeri populare economice în țara Oltului. Preotul Aurel Nistor din Arpădac va ținea în săptămâna viitoare prelegeri populare economice în următoarele comune din comitatul Făgărașului:

Mărti în 25 Nov. v. (8 Dec. n.) în Șinca-veche, Mercuri în 26 Nov. în Perșani, Joi în 27 Nov. în Hurez, Vineri în 28 Nov. în Ileni și Sâmbătă în 29 Nov. în Răușor.

Cătră agenturile „Asociațiunii“.

Onorate d-le!

Comitetul despărțământului I. (Brșov) al »Asociațiunii« având în vedere starea inapoiată culturală, în care se află poporul nostru și convins, că una din cauzele principale ale acestei inapoieri e necunoștința de carte a țărănimii, ca să-i vină în ajutor acesteia, a publicat încă în 25 Sept. v. concurs pentru două premii de câte 50 cor. (cincizeci de coroane) ce se vor da aceluia, cari în decursul lunilor Nov. 1908 și Martie 1909 incluziv, vor învăța mai mulți neștiutori de carte să scrie și să cetească; în același timp a apelat la conducătorii naturali ai țărănimii, la domni preoți și învățători, rugându-i să inițieze dășii aceste cursuri — iar pe președinții agenturilor i-a rugat să încunoștințeze comitetul despre tot ceea ce s'a făcut în agenturile dășilor în privința aceasta.

Deoarece până acum nici unul dintre domni președinți n'au răspuns la apelul nostru, comitetul nu poate ști, dacă într'adevăr s'a întreprins ceva în privința aceasta, sau ba? De aceea îi mai rugăm încă odată, să nu întârzie cu răspunsul.

De oarece timpul trece, și e păcat de orice moment ce se pierde, ne mai adresăm încă odată la domni preoți și învățători și-i rugăm cu insistență, să nu desconsidere apelul comitetului, acolo, unde până acum nu s'a început, să înceapă neamănat și să țină aceste cursuri, al căror folos, pentru poporul nostru, este de o importanță neprețuită. Să aducă această jertfă, pe altarul culturii țărănimii noastre, domni preoți și învățători, îi rugăm, căci în primul rând dășii sunt rezponzabili pentru educațiunea și cultura poporului, care-l păstorește.

Tot odată aducem la cunoștință, că tot în vederea, acestui scop, Comitetul central încă a publicat 5 (cinci) premii de câte 50 (cincizeci) de coroane la cari pu-

tem reflecta și noi cei de pe teritorul Despărțământului nostru.

Brașov, în 15 Nov. v. 1908.

Nicolae Bogdan, Dr. Alexandru Bogdan,
directorul Desp. secretarul Desp.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 3 Dec. Ministrul de războiu a adresat un ordin secret ofițerilor din armata comună, prin care li se interzice a se îndepărta din garnizoană. Acest ordin se referă îndeosebi la ofițerii din stațiunile, cari se află la granița Monarhiei. În cercuri militare se crede, că acest ordin secrete prevestește războiul apropiat.

Budapesta, 3 Dec. În ședința de ieri seară a dietei deputatul Nemes Bertalan a interpelat guvernul, dacă e adevărată știrea, că la granița Bosniei s'a ciocnit o patrulă a reg. 34 din Cașovia cu o bandă sârbească și că au căzut morți patru soldați austro-ungari? Se așteaptă cu mare nerăbdare răspunsul ministrului Wekerle, deoarece știrea aceasta, deși au trecut la mijloc câte-va zile, n'a fost demintită.

Budapesta, 3 Decemvrie. La desbaterea bugetului ministrului de agricultură au luat cuvântul dep. Maniu, declarând că politica guvernului favorizează mai mult pe proprietarii mari decât pe cei mici și că unele dispozițiuni ale ministrului de agricultură, precum sunt acțiunea săcuiască și colonizarile, sunt îndreptate în contra Românilor.

Budapesta, 3 Decemvrie. Cu începerea dela 4 Decemvrie, căile ferate din Bosnia și Herțegovina nu vor mai primi călători și mărfuri timp de zece zile. În vremea aceasta vor fi transportate în cele două provincii ocupate trupe din restul monarhiei.

Budapesta, 3 Dec. Toate fabricele de dinamită și praf din Ungaria au fost avizate, să nu mai primească comande particulare, ci să lucreze numai la comanda făcute de către conducerea armatei.

Praga, 3 Decemvrie. După esesele inoite, de Mărti seara, cari au provocat vărsare de sânge și groază în toată Praga și la cari a luat parte vre-o 20,000 de Cehi, guvernul din Viena, în urma sfătuirilor, cari au durat toată noaptea, a decretat statariul asupra orașului Praga și a districtelor Karolinental, Smichow, Königliche Weinberge, Nasle și Ziskov. Statariul s'a decretat numai în ce privește răsvrătirea. Poliția a oprit orice intruniri pe stradă și a ordonat, ca porțile caselor să fie închise sara la opt oare. Totodată e oprit de a se purta în public însemne de-ale reuniunilor și de altă natură.

Capitala Boemiei s'a ales dar în ziua jubileului împăratului cu statariul. Din cauza aceasta a fost amănată și festivitatea punerii pietrei fundamentale a noiei universități germane din Praga, care era să se săvârșească în ziua jubileului.

Bibliografie.

— »Ciprian Porumbescu«, icoane din frământările unui suflet de artist. De Dr. Valeriu Branisce. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

„Compassul Românesc“ de N. P. Petrescu partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri plus 3 cor. 20 bani porto.

Nr. 5 M. Eminescu. Proză literară.
— E lesne de înțeles că în acest volum se găsește literatură, în proză, deci proză literară știut fiind că marele maeștru a scris și o mare cântăre de articole de ziar, care oricât ar fi de literar scrise, nu aveau în vedere vre un scop literar, ci unul militant.

Volumul cuprinde nemuritoare lucrări; Făt-frumos din lacrimă, Sărmanul Dionis, La aniversare, Cezara.

Nr. 6. T. Robeanu. Poezii Postume.
— Prefață de N. Iorga. Acel George Popoviciu bucovineanul, ale cărui calități de om luminat nu au rămas nimănui necunoscute, a fost și un admirat poet de talent. Aceasta reiese din chiar culegerea de față a poeziilor pe care George Popoviciu le iscăla prin reviste T. Robeanu.

Nr. 7 Alphonse Daudet. Scrisori din moara mea. — Tradus de N. Pandelea. Cel mai delicat scriitor naturalist, deși propriu vorbind Daudet a fost un scriitor complex, printre altele a dat și o serie de impresii „sur le vif” pline de ispita lumii și împrejurimilor din Provența. Aceste noștime și atingătoare istorice alcătuiesc oarticoia această, tradusă cu toată dragostea de N. Pandelea.

Amintiri din Ardeal.

Comuna noastră în ce privește cântăreții bisericești este una dintre cele mai inapoiate din întreg ținutul. În altă privință nu ne putem plânge căci din comuna noastră au eșit oameni de valoare cu cari ne putem ori și când mândri, așa din comuna noastră au eșit profesori cu renume european, protopopi, preoți, ingineri, doctori, ofițeri și învățători harnici, dar în privința cântăreților bisericești ne-a întrecut chiar și comuna Sadu și Zărnești cu basiștii lor recunoscuți.

Avem nu-i vorbă și noi cântăreți buni dar nu de ai bisericii ci de aceia lumești.

Așa un Toma Cerbului, un Moisa Popel, un Siliuc și alții, cari țineau stranele în cârcimă ani de zile și plecau numai cântând spre casă, cine nu a auzit de ei?

Pentru a avea și noi sau mai bine pentru a crea cântăreți bisericești, comitetul parochial în unire cu administratorul protopopesc escrie concurs pentru două locuri de învățători în anul 1883 cam în modul următor:

Concurs.

Pentru întregirea a două posturi de învățători la școala capitală din comuna A... se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

300 florini solviți din lada bisericii în patru rate anticipative.

Cuarta în edificiul școlii și lemnele necesare pentru foc.

De la concurenți se cere să cunoască tipicul și să cânte Duminecile în strană.

Acel care va forma un cor va primi un adaus de salar de 50 florini.

Sosește și ziua alegerii, care era o zi de Duminecă și administratorul protopopesc de atunci invita atât pe comitetul parochial cât și pe ceilalți oameni la alegerea de învățători, care se va face la ora două după prânz în biserică.

Ca oamenii să știe când se va începe alegerea, se va trage clopotul cel mijlociu.

Abia au mâncat oamenii, cari au mai zăbovit după slujba bisericească mai stând de povești mai cu unul mai cu altul cum este obiceiul la sate și se și aude clopotul dela biserică și se văd grupuri de bărbați, femei și chiar copii ducându se spre biserică.

Fiind o zi frumoasă de vară președintele comitetului parochial propune ca alegerea să se facă mai bine în curtea bisericii sub cerul liber, care propunerea e primită; odată propunerea primită, doi dintre epitropii bisericii aduc o masă și patru scaune pentru preoți iar poporul se strânse în jurul mesei cu mic și mare și cu nerăbdare aștepta ca să i-se spună numele candidaților.

Glumele în asemenea casuri nu lipsesc și glumele țărănești sunt adese-ori pișcătoare.

Administratorul protopopesc se scoală și ținând o mică cuvântare începe a spune pe rând numele candidaților, cari erau vre-o cinci la număr și zice:

»Oameni buni!

Sunteți chemați aici ca să alegem doi învățători în locurile vacante. S'au în-

sinuat pentru aceste două posturi cinci tineri bine cualificați, eu voi ceti numele fie-căruia și actele ce sunt depuse iar D-V. aveți deplină libertate să alegeți pe care veți voi.

1) Vasile Corcodei, fost învățător în Jibot, născut în satul nostru, îl cunoașteți cu toți.

Poporul: Mai bine nu l'am cunoșt Părinte, că nu l'am auzit nici odată cântând, nu ne trebuie, mai departe Părinte.

2) George Babeș, fost învățător în Boița.

Poporul: Nici acesta nu e bun, că am auzit noi ce a pățit prin Boița, dacă a plecat neînșurat din Boița nu poate fi soiu bun, să vedem de ceilalți.

3) Ion Cocos, teolog absolut, fiul preotului din Cincșor.

Poporul: Bun Părinte, pe acesta s ni'l faci învățător că numele îl arată afă cântăreț, cine a văzut cocoș să nu cânte. îl alegem cu aclamațiune Părinte și din gura tuturor se aude un strigăt: să trăiască cocoșul nostru, dar să cânte când va veni.

4) Achim Băcilă, fost învățător și preot prin Bănat.

Poporul: Și asta-i bun Părinte, trăiască; și cu asta s'a încheiat alegerea de învățători; de al cincilea candidat poporul nici nu a voit să mai audă.

Protocolul de alegere este subscris de comitetul parochial și publicul s'a înprăștiat în liniște, afară de vre-o câțiva partizani de ai lui Corcodei, cari erau cu găteliurile pregătite pentru aldămaș, acela fiind siliți a înghiți acum în săc, au început a face gură pe strade dar nu erau luați în seamă fiind prea târziu, alegerea era apobată.

După o lună de zile încep cursurile și noii dascăli se presintă la slujba lor.

În prima Duminecă era biserică plină de popor; au venit cu toții să asculte cum cântă noii dascăli, dar pare că s'au vorbit că nici unul nu și-a deschis gura.

Un țăran mai nerăbdător a strigat chiar în biserică:

— Apoi cocoșul acela din strană nu știe să cânte pe când cocoșul meu de acasă cântă cu ochii lăchiși.

Unii oameni au început a râde de această glumă, dar preotul Ioan ca să liniștească a început cu o mică predică.

S'a terminat slujba bisericească și oamenii au eșit din biserică postându-se ca de obicei înaintea bisericii.

Învățătorul Cocos iese și el și în curtea bisericii: omul cu pricina îl întâmpină iar:

»Domnule învățător, mi se pare că pe la D-voastră cântă găinile în locul cocoșului.

Învățătorul Cocos nu prea știa de glumă ci pe repezeala îl înșacă pe țăran de cială, îi trage două palme și îl trânteste la pământ zicându-i:

— Măi cre tine să te înveți minte de altă dată. cocoșul n'aiote de a cânta tot'd'anna bate din aripi, așa și eu, de câte ori vei vrea să cânt să vi să-ți dau mai înainte o trânteaală. Și cu procedul acesta a săpat învățătorul de cântări, nime nu mai dorea să-l audă glasul, și a făcut bine, că era cântăreț foarte slab, mai slab cântăreț nu ai fi găsit în întreg ținutul, dar grație procedurii lui toată lumea îl ținea de cântăreț de frunte.

În a doua Duminecă iar nu li s'a auzit gura noilor dascăli dar poporul a tăcut, nu a mai zis nimic.

Vine a treia Duminecă și au servit toți patru preoții și noul diacon, era o slujbă imponentă, biserică era plină de nu mai încăpea poporul în ea, mulți oameni erau pără.

Învățătorul Băcilă începe și cântă un »Cuvine-se cu adevărat« cântat ca prin Bănat dar cu o așa o voce pătrunzătoare încât femeile și oamenii mai bătrâni vărsau lacrimi.

Dar după isprăvirea slujbei să fi văzut ce era la casa învățătorului:

O fetiță cu un buchet de flori, una cu ouă, alta cu pui și fie-care cânta în felul lui să mulțumească pe învățător.

Învățătorul Cocos însă nu și-a deschis gura dar nici mult nu a stat în comună că s'a preoțit și a plecat, iar în locul lui a ajuns Corcodei, care cu un strașnic aldămaș și-a împăcat partizanii lui.

De sub Surul

Mulțămită publică.

D-l Ieremia Pană, proprietar în comuna Strachina, de naștere din comuna și parochia noastră Satulung bis. Sf. Arhangeli și-a arătat iubirea și recunoștința față de instituțiunile noastre culturale — dăruind în favorul zidirei unui nou local de școală românească suma de 100 (sută) lei, D-l Moise Ciută arendaș în România suma de 30 cor. pentru repararea bisericii, 30 coroane pentru repararea și curățirea tâmplii bisericii, iar 40 coroane pentru fondul bisericii, D-l Nae Ciută arendaș România 100 (sută) lei pentru fondul bisericii. D-l George Gavet comerciant în Buzeu în amintirea decedatului său tată suma de 20 coroane în favorul zidirei școlii.

D-l Ioan Butu locuitor în Satulung a binevoit a colecta în favorul școlii, ce e să se zidească în parochia noastră Satulung Sf. Arhangeli suma de 220 lei dela următorii domni: X. X. gara Dălga o sută lei, Stefan Lilovici proprietar București 100 lei, M. Vlădescu adv. 20 lei.

Pentru aceste frumoase fapte rugăm pe nobilii donători să primească mulțămita noastră

Satulung, 12 Nov. 1908.

Pentru comitetul parochial
Romul Verzea
președinte.

În legătură cu aceste mulțămite publice suntem rugați ca din partea noastră să adresăm o rugare către toți acei domni cari au primit liste din partea comitetului parochial din Satulung biserica Sf. Arhangeli să binevoiască a grăbi cu trimiterea sumei colectate și cu înapoarea colectelor primite. Facem cu plăcere acest apel, căci suntem convinși că parochia Sf. Arhangeli din Satulung este până în prezent singura comună bisericească în protopopiatul Brașov care de timpuriu s'a îngrijit a asigura existența școlii sale cu toți 3 învățătorii votând minimul prescriș de noua lege școlară.

Tot această parochie în acești doi ani din urmă a suportat o reparare mai radicală a bisericii și a catapetezmei care a costat 6000 cor. mai departe acești parochieni și-au impus (luat asupra și) un arunc cultural benevol foarte împovărat pentru susținerea școlii. Sunt puțini la număr parochienii acestei comune bisericești, abia 350 familii, căci 167 familii din cele mai fruntașe au emigrat în acest deceniu în România.

Aceste împrejurări merită a fi luate în considerare de acei fii ai parohiei Sf. Arhangeli din Săcele cari au primit liste de colecte, ca să grăbească a sprijini intențiunea bună a conducătorilor cari doresc a-și vedea realizate una din cele mai scumpe dorințe: Zidirea unui local corespunzător pentru școală.

Mulți fii ai acestei parohii cari azi ocupă poziții înalte sociale în regatul român vor fi eșit din această școală și la prea mulți această școală singură va fi format baza culturii lor de azi, e deci o datorie, ca ei să-și arăte recunoștința.

Preotul Romul Verzea în calitate de președinte, care pune multă stăruință ca parochia sa să fie o parochie de model. a adresat 176 de apeluri la cari abia au răspuns 37 de fii recunoscători.

Ne adresăm deci la toți Secelenii și cei cari au primit liste — precum și la toți oamenii de bine a sprijini pe conducătorii acestei comune în buna lor intențiune.

Glume.

— Ioane, mai fă foc; e frig în odaie.
— Bine, dar sunt 22 de grade, doamnă.
— Ești nebun Ioane!
— Nu, doamnă; sunt 12 grade în salon și 10 în sala de mâncare!

*
— Ce mai veste Nae?
— Viu dela amicul nostru Ilie.
— Am auzit că e bolnav.
— Da... Doctorul i-a recomandat să schimbe aerul.
— Era de dorit. Prea avea un aer idiot.

*
La cazarmă.
Căpitanul întreabă pe un soldat:
— Păscultă băiete, a fost bună ciorba azi?
— Să vă spun drept, domnule căpitan: a fost rea.
— Netotule! Nu te-am întrebat dacă a fost rea... Te-am întrebat să-mi spui dacă a fost bună.

MULTE ȘI DE TOATE.

De tot felul.

În Germania sunt aproape 2000 de monumente ale lui Bismark. — Orașul Moscva are 1800 biserici. — O balenă poate înota în o oară 12 mile engleze. — În Statele Unite sunt 30 de orașe cu numele Berlin, 23 cu numele Paris și 18 Londra. — Numărul protestanților din toată lumea atinge 180.000.000. — În Turcia sunt maslini cari au trecut de 1000 ani. — Dela un elefant mijlociu se pot lua 50 punți de fildes.

Garduri de sârmă ca linii telefonice.

În provinciile de sud și de sud-vest ale Statelor Unite sunt garduri de sârmă, lungi de mii de metri, care îngrădesc câmpii întinse. Dupa cum arată Western Electrician, aceste garduri sunt întrebuintate cu mult succes ca linii telefonice. Chiar la depărtări de 50 km., ba și mai mult, comunicările se aud foarte bine.

Un oraș de găini.

În California, cam la 75 km. de San Francisco, e orașul Petaluma, care are vre-o 6000 locuitori și 1 milion de găini. Creșterea găinilor și negoțul de ouă și păsări e singurul izvor de câștig al locuitorilor din acest oraș. În 1907 s'au exportat 120 milioane de ouă. Familiile sărace au numai câteva duzini de găini iar cele mai cu stare până la zece mii; cea mai mare instalație cuprinde o sută de mii. Fermele cele mari au clocoitoare de tot felul, instalațiuni anumite, chiar spitaturi pentru îngrijirea găinilor bolnave.

(„Natura“ nr. 2)

„ALBINA“ institut de credit și de economii
Filiala Brașov.
Conspectul operațiunilor în luna Iul. 1908.

Intrate:

Numerar cu 1 Oct. 1908.	Cor.	28,390.95
Depuneri spre fructificare	„	140,561.33
Cambii rescumpărate	„	507,035.45
Conturi curante	„	4,412.51
Împrumuturi pe efecte și alte împrumuturi	„	14,029.85
Împrumuturi pe produse	„	—
Monetă	„	7,716.48
Comisiuni, cupoane și efecte	„	1,205.42
Banci	„	380,774.02
Interese și proviziuni	„	33,898.74
Diverse	„	470,656.72
	Cor.	1,588,681.47

Eșite:

Depuneri spre fructificare	Cor.	135,546.30
Cambii escomptate	„	506,436.—
Conto curent	„	83,354.43
Împrumuturi pe efecte și alte împrumuturi	„	19,212.—
Împrumuturi pe produse	„	—
Monetă	„	10,582.25
Comisiuni, cupoane și efecte	„	14,614.30
Interese și proviziuni	„	7,058.98
Spese și salare	„	3,590.42
Banci	„	511,215.98
Diverse	„	280,460.97
Numerar cu 31 Nov. 1908	„	16,609.84
	Cor.	1,588,681.47

Dr. Nicolae Vaccardea

Director.

Ioșif Onoșca
contabil.

Ioșif Moldovan
cassier.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșanu
Redactor respons.: Victor Branșcu

Mamelor care lăptează

copilașii lor, dă puteri nouă și sporrește laptele Emulsiunea Scott.

Oboseala

dispare, micul copil prosperează, devine frumos și robust.

La toate crizele maternității, Emulsiunea Scott dă putere, curaj, afară de acestea, are gust plăcut și se mistue ușor. (9)

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

Cărți și Călindare

nou apărute :

Gh. Asachi : „Poesii“, în editura tipogr. „Neamul Românesc“, prețul cor. 1.50. Călindarul „Neamul românesc“ pe a. 1908. Valeri de munte, prețul 85 bani. „Călindarul Săteanului“. Sibiu. Edit. W. Krafft, prețul 30 bani. „Amicul Poporului“, călindar. Editura W. Krafft, Sibiu, prețul 70 bani. „Posnașul“, călindar umoristic. Edit. W. Krafft, prețul 60 bani. „Călindarul cu litere vechi“, Sibiu. Editura W. Krafft, prețul 50 bani. Din „Biblioteca Română Socec“ au mai apărut Nr. 15. conținând „Piatra Corbului“, tradusă de V. Alexandri, și „Soveja“ trad. de Odobescu, prețul 30 b.—Nr. 16: „Băiatul lui Moș Turou“, navelă de Cazan, prețul 30 bani. Virgil Pop : „Chestia unirii bisericilor“, cu permisunea Venerabilului ordinariat episcopesc de Lugoj. Timișoara, prețul 50 bani. Dr. Enea Nicola : „Contagiuni venere“, profilaxia și vindecarea lor, prețul cor. 1.50. Gavril Pop : „Odele lui Quintus Horatius Flaccus“, traduse în românește în proză și provăzute cu interpretări în folosul tineretii studioase și al privaților (Blas), prețul 40 bani. Din „Biblioteca Minervei“ (cea nouă), au apărut pana acum (prețul unui număr 30 bani) 9 numere ș. a. : Nr. 1: cuprinde „Duduia Margareta“ de Sadoveanu. Nr. 2: „Guvernatorul“ de Sandu-Aldea. Nr. 3: „Nuvele“ de Andreiew, trad. de Sandu-Aldea. Nr. 4: „Carmen“, povestire de Prosper Mérimée, trad. de R. Baltag. Nr. 5: „Proza Literară“ de Eminescu. Nr. 6: „Poezii Postume“ de Robeanu cu o prefață de Iorga. Nr. 7: „Soritori din moara mea“, după Daudet, de Pandelea. Nr. 8: „Istoria vieții mele“ de Várnay. Nr. 9: „Spiru Călin“, de Slavici.

Câte-va cuvinte

asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată oă în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurii din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va care a oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăina aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor dălnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, boalele de țevă bășică, nervi și șira spinărei, începutul și de confuzie a minții, urmările onanieirii ale sifilitului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămuril, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc în-

cepând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Duminea până la 12 ore a. m.)

Adresa : Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10

„MINERVA“

Institut de credit și de economii în Beclean (Bethlen).

Concurs

pentru ocuparea postului de contabil la institutul de credit și economii „MINERVA“ în Beclean (Bethlen), com. Solnoc-Dobăca.

Salariu anual 1600 cor. și tantiemă statutară.

Concurenții au să dovedească cu acte în regulă, că au calificația dela vre-o școală comercială, praxa de până acuma în afaceri de bancă și că sunt capabili a compune independent bilanțul precum și cunoștința de limbi.

Cererile sunt a se trimite la adresa direcțiunii până în 15 Decembrie 1908.

Postul este a se ocupa îndată după alegere.

Beclean, la 1 Dec. 1908.

Direcțiunea.

Deposit principal

Galoci veritabili rusești din Petersburg

Galoci de gumi și Șosoni

marea recunoscută de clasa primă.

Cel mai bun mijloc de apărare contra umezelei și frigului recomandă cu prețurile de concurență cele mai

ieftine.

Friedrich Bahmüller,

cel mai mare deposit de încălțăminte, Brașov, Strada Porții nr. 18, (382,7—12) în casa proprie.

Vite nobilitate

liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă :

Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.

Proprietar : Fr. CASPARI, Mediaș Nr. 24 (Ardeal).

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țerei. Proprietarii de vii, înainte de a comanda își pot câștiga siguranța verbal sau prin scris la persoane cunoscute, despre soliditatea firmei de sus. [351,11—34]

„Romana“

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. Descrișă și explicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefață“) de Tunarul din Dumbrău. Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăul unei côle de note (musica „Romane“ cu explicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pöte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

RESTAURANT.

Casa de împrumut și păstrare „ECONOMIA“, societate pe acțiuni în Cobalm (Köhalom), își esarândează Restaurantul său împreună cu cafe-nea și situat în Cobalm sub Nr. de casă 93, pe timp de 3 (trei) ani începând din 1 Februarie 1909 până la 31 Decembrie 1911.

La Restaurant sunt și două odăi mari pentru pasageri. Apoi: curte mare cu șopron pentru care, șopron de lemne și 2 grajduri mari, ghetariu

nou betonat, o grădină mare cu picărie și e situat la o pozițiune foarte avantajoasă. Chiria anuală este de cor. 1600.—

Reflectanții își vor înainta ofertele în scris cel mult până la 20 Decembrie 1908, la subscrierea direcțiunii, de unde și până atunci se pot primi condițiunile speciale de esarândare și totfelul de informațiuni — verbal și în scris.

Direcțiunea ins titutului „ECONOMIA“.

(926,2 - 8.)

Nr. 2000.—1908.

Publicațiune de vânzare de lemne.

Aducem la cunoștință, că lemnele cari se află în pădurea ce formează proprietatea comunei Veneția inferioară și care e în hotarul acestei comune (la 20 kilometri depărtare de stațiunea căii ferate dela Șercaia), cari lemne formează despărțământul „B“ din clasa I. parcela a XIV-a și din clasa II. partea XV-a a planului de exploatare de economie rațională aprobat în anul 1891 sub Nr. 13179, și cari în o estindere de 262 05 jug. catastr. se pot exploata din 1907—1929, pe baza ordinațiunii ministrului de agricultură din 1906 Nr. 93982. I. A—2, se pun în licitație publică în cancelaria comunei Veneția inf. în ziua de 7 Decembre n. 1908 la 9 oare a. m. cu oferte în scris.

Ofertele în scris se primesc până în ziua licitației la oarele 9 1/2 a. m. și se deschid după licitarea verbală.

Ofertele închise sunt a se prevedea cu un timbru de 1 cor., iar suma oferită trebuie să fie conform regulamentului, în cifre și în litere, și provăzută cu declarația, că oferentul cunoaște condițiunile de licitație și contract și că le primește necondiționat.

Pe lângă aceasta fie-care ofert trebuie să cuprindă în sine vadiul fixat sau în bani gata sau în hârtii de valoare.

Cantitatea lemnelor ce se licitează este:

- 49185.54 m³. bianc de fag, 12568.53 „ bușteni de fag, 3830.45 „ uscătură,

La olaltă 65584.52 m³. lemne de foc.

Prețul strigărei este de 78400 cor. sub care preț lemnele nu se vor vinde. Cari vor lua parte la licitație, au a depune un vadiu după prețul strigărei în sumă de 7840 cor. în bani gata sau în hârtii de valoare la mâna presidentului comisiei de licitație.

Prețuirea, condițiunile de licitație și contractul se pot vedea la oarele oficioase în cancelaria comunei Alsó-Veneze, apoi la Oficiul silvanal reg. ung. în Șercaia.

Veneția inferioară, în 4 Novembre 1908.

Primăria comunală.

Vită altuită!

Vită altuită!

Vită altuită!

De vânzare:

Un cuant mai mare de altoi de viță cl. I-mă, altuiți în viță americană („Riparia Portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea în mușchi) în următoarele specii:

Soluri pentru vin alb:

- Rizling italian (Olasz Rizling) 1000 buc. = 200 cor. Mustoși (Musztos fehér) 1000 = 200 „ Goarneși. Iordovană (Iárdovány) 1000 buc. = 220 „ Galbini (Mézes fehér) 1000 = 200 „ Fetești (Erd. Leányk) 1000 = 200 „ Mestecați (Vegyes borfaj) 100 buc. = 200 „ Rulendi (Ruländer) 1000 „ = 200 „ Smghiră (Som. Furment) 1000 = 200 „ Ezerjó 1000 buc. = 200 „ Bacator 1000 „ = 200 „ Silvan verde (Zöld Szilvány) 1000 buc. = 200 „ Chasselas Napoleon 1000 b. = 200 „ Muscat Lunel 1000 buc. = 220 „ Muscat Croquant 1000 „ = 240 „ Slancamenca (roșie) 1000 „ = 240 „

Soluri pentru vin roșu:

- Burgundi, mare (Nagy Burgundi) 1000 buc. = 200 cor. Lugojană, neagră (Nemes Kadarka) 1000 buc. = 200 cor. Carbenst (Carbenet franc) 1000 buc. = 200 cor. Merlot 1000 „ = 200 „ Soluri de desert (de mäsă) csemege: Chasselas blanc croquant (alb) 100 buc. = 22 cor. Chasselas rouge croquant (roșu) 100 buc. = 22 „ Muscat Alexander (alb) 100 = 22 „ Muscat Passatutti (alb) 100 = 24 „ Muscat Ottonel (alb) 100 = 28 „ Muscat Hamburg (negru) 100 = 30 „ Kossath Lajos (alb) 100 = 30 „ Suvenir de mileniu (alb) 100 = 40 „

- Orișul de Genua (Genuai orás (alb) 1000 buc. = 40 cor. Caba gyöngye (a.b) 1 „ = 1 „ Altoi clasa II-a 1000 „ = 80 „

circa: 800,000 buc. loze Vită americană (sălbatică): circa: 800,000 buc. loze

- Riparia portalis cl. I-mă dela 6 mm. în sus groasă 45 cm. lungă 1000 buc. = 17 cor. Riparia portalis cl. I-mă dela 6 cm. în sus groasă 120 cm. lungă (din care se pot face 3 bucat) (a toi) 1000 buc. = 50 cor. Riparia portalis cu rădăcină 1000 buc. = 40 cor. Vită nobilă (europ ană) dela 6 mm. groasă 45—50. cm. lungă (mai multe soiuri) 1000 buc. dela 8 cor. în sus.

Aceia cari au trebuință de viță sălbatică pentru altuit, sunt rugați ași face comanda cel mult până în 10 Novembre 1908 și totodată a mi face cunoscut cât de lungă să fie tăiată; după 10 Noemvrie prețul vitei sălbatice se va urca (ridica). La comandă rog, a-se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea să va face cu îngrujire socotindu-se spesele proprii. Reclamațiunile se dau în considerare dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire. La comanda mai mari vând și pe schimb pe lângă caventii buni, terminul solvirii 1 Octomvrie u. 1909.

Sâncel—Szancsal, u. p. Balázsfalva.

(363,5—10.)

Ioan Bărbat,

fav. producător de altoi.

Institut indigen. Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
 din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigurază în cele mai avantajoase condiții:

— **contra pericolului de incendiu și exploziune,**
 edificiu de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.
 — **asupra vieții omului**

in toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen
 fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața
 întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: Capital asigurat asupra vieții:
95,816.412 cor. **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4.484.278-83 c.**, pt. capitale asig. pe viață **4,028.113-12 c.**

Oferte și informații se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu,
 strada Cisnădiei nr. 5 etajul I. curtea I, și din agenturile principale
 din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare precum și de la subagenții
 din toate comunele mai mari.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări,
 instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru
 ori și ce lucrare de **instalațiuni, canalisări și**
apaducte, closete, trenajații, pivnițe, cu deose-
 bire pentru lucrări de canalizare, closete (imblă-
 tori), conform planului de canalizare și al sta-
 tutului orășnesc.

In curs de **14 ani** de când lucrez în Brașov
 ori și ce lucrare mi s'a încredințat am exe-
 cutat spre mulțumirea celor ce m'au onorat
 cu lucrări în branșa mea.

Cruce seu stea dubla electro-magnetica

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta.

Vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a
 acest aparat vindecă boa-

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

se da împrejurării, că
 le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
 urație, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătăle de ini-
 ma, sgârçiri de inimă, asemă, auțul greu, sgârçiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, re-
 ceală la mână și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia,
 circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicu-
 lui se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate păr-
 țile lumii, cari preșese cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate
 acel pacient care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde or-
 ce încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis să se**
 cu frică cu aparatul „Volta“, de ore-că „Crucea-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-
 Ungaria a fost oficial aprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut
 apreciat și cercetat. Deja înfățișarea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețu aparatului mare e 8 cor. Prețu aparatului mic e 6 cor.

folosibil la morburți, cari nu sunt
 mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de
 constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țără și streinatate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V 28, Strada VADÁSZ 34,
 colțul strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fileri
 es vande la zarafu Dumitru Pop, la tutungeria de pe par-
 cul Rudolf și la Eremias Nepoții.

Încălțăminte de țărânelne
GHETE
 original americane pentru Dame, Domni și Copii

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu șinoare.
Papuci albi	Cisme Halina	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică	Cisme de călărit.	Ghete de voiaju.
Papuci călduroși	Gamase.	Pantofi de casă
Papuci de postav.	Galoci.	

— **pentru Dame, Domni și Copii.**
 Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Mare asortiment.
 Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.
 Strada Vămii nr. 36, (vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcânia Steua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul
 său de înmormântare bogat asortat in cari toate obiectele,
 atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-
 păta **cu prețuri ieftine.**

Comisioane și **depon de sicriuri de metal** ce se pot
 închide hermetic, din prima fabrică din Viena

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de**
metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depon de **canuni** pentru monumente și **plăntici** cu prețurile
 cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre**
 proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vëndet,
 pentru **copii**, precum și **cioclii.**

Comande întregi se **esecută prompt și ieftin,** sau
 asupra și **transporturi de morți în străinatate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

58-

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tergul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai
 bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot
 felul de caractere de litere din cele mai moderne
 este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce**
comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
 IN AUR ARGINT ȘI COLORI

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ,
 LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
 DEȘTELE FORMATE

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
 DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
 pentru toate speciile de serviciiuri.

BILANȚURI.

*Compturi, Adrese,
 Circulare, Scrisori.
 Couverte, in toată mărimea.*

TARIFE COMERCIALE,
 INDUSTRIALE, de **HOTELURI**
 și **RESTAURANTE.**

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul
 tipografiei, Brașov Tergul Inului Nr. 30, în eta-
 giul, înderept in curte. — Prețurile moderate. —

Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.